

DRAUGAS

PERIODICALS
January 17,
Vol. LXXXIX

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY
TREČIADIENIS – WEDNESDAY, SAUSIO – JANUARY 17, 2001

NEWSPAPER – DO NOT DELAY – Date Mailed 01/16/01
UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • DRAUGAS@EARTHLINK.NET
WWW.DRAUGAS.ORG
Nr. 11
Kaina 50 c.

JAV dienraštyje – Vilniaus istorinio žydų geto atkūrimo planai

Vilnius, sausio 16 d. (BNS) — Jungtinių Amerikos Valstijų verslo dienraštis skyrė dėmesį ambicingiems istorinio žydų geto atkūrimo Vilniuje planams ir su tuo susijusiems sunkumams.

Vienumui laikomam finansų dienraščiui „The Wall Street Journal“ korespondentas kartu su buvusiu Lietuvos parlamentaru, Kovo 11-sios akto signataru Emanueliu Zingeriu vaikščiojo Vilniaus senamiesčio gatvėmis, kuriose gausu jidiš kultūros pėdsakų.

Europinis laikraščio variantas „The Wall Street Journal Europe“ pabrėžia, kad XX amžiaus pradžioje maždaug pusė Vilniaus gyventojų buvo žydai, tačiau dauguma jų išžudyti per nacių okupaciją, buvusi žydų gyvenama miesto dalis buvo sugriauta per Antrąjį pasaulinį karą ir po jo, prasidėjusio sovietmečiu. Anot laikraščio, buvusios sinagogos vietoje stūkso „iš baltų plytų pastatytas vaikų darželis, o netoliese stovi purvinos supuoklės ir aikštelė su krepšiais be lankų“.

Pasak „The Wall Street Journal“, E. Zingeris, prieš dešimtmetį atgaivinęs miesto žydų bendruomenę ir įkūręs žydų muziejų, „puoselėja ambicingą planą atkurti Žydų Vilnį“, atkurti sugriautus žydų kvartalo elementus ir atstatyti sunaikintą sinagogą. Tačiau, pasak laikraščio E. Zingerio pastangos kelia klausimų kitiems žydams bei pažangiai mąstantiems Lietuvos intelektualams.

Cituojamas Lietuvos žydų paveldo ir holokausto tyrimo centro „Atminties namai“ vadovas, publicistas Linas

Vildžiūnas, kuris teigia, kad „žydų kvartalo atstatymas pareikalaus milžiniškų pinigų, o čia beveik neliko žydų bendruomenės“. Anot jo, tai būsimi „tik teatro dekoracija“.

Pasak dienraščio, „E. Zingerio planai yra neabejotinai didingi ir brangūs“. Vien sinagogos atstatymas kainuos 116 mln. litų, ir lešų stygiaus kamuoja vyriausybę vargu ar parems šią idėją. Pasak dienraščio, todėl E. Zingeris ketina perkelti kaštus ant privačių investuotojų pečių. Anot jo, jeigu vyriausybė padovanos nenaudojamą žemę žydų kultūros fondui, restauravimo imsis fondai, bendrovės, palikdamos pastatuose vietas žydų organizacijoms.

Pasak rašinio, bus bandoma atkurti senojo žydų kvartalo atmosferą, kai tai buvo kupina šurmilio parduotuvių, kavinių ir dirbtuvių vieta. Tačiau net pats E. Zingeris pripažįsta bijąs, kad istorinis žydų getas nevirstų „žydų Disneylandu“.

Kaip žinoma, praėjusios kademijos sezonui pamažiui priėjusi atstatyti Vilniaus istorinio geto būdingų fragmentų atkūrimo Vilniaus senamiesčio. Šiame nutarime siūloma Lietuvos vyriausybei patvirtinti istorinio geto atkūrimo programą, skirti ne užstatytas Vilniaus senamiesčio erdves atkūrimui fragmentams, surengti tarptautinius konkursus siekiant pritraukti investicijų, būtinų Vilniaus istorinio geto būdingų fragmentų atkūrimo programai įgyvendinti.

Kaltinamasis bendryste su naciais — pagrindininkas?

Vilnius, sausio 16 d. (BNS) — Vilniuje vykstantiems kaltinamo karo nusikaltimais nacių kolaboranto Kazio Gimzausko teisme antradienį padarytas netikėtas pareiškimas, kad jis buvo pagrindinės antinacinės organizacijos narys.

Lietuvos Istorijos instituto vyresnysis mokslinis bendradarbis Arūnas Bubnys teismui pranešė, kad K. Gimzauskas, per nacių okupaciją Antrojo pasaulinio karo metais dirbęs lietuvių saugumo policijos Vilniaus apygardos viršininko pavaduotoju, tuo metu priklausė antinacinei pagrindinei organizacijai „Kestutis“. Istoriko žiniomis, K. Gimzauskas buvo šios organizacijos Vilniaus apygardos štabo narys ir jo žvalgybos viršininkas. Istorikas A. Bubnys tokios išvadą priėjo, teismo nurodymu ištyręs archyvinius dokumentus, susijusius su K. Gimzausko veikla.

Pasak istoriko A. Bubnio, žinių apie K. Gimzausko antinacinę veiklą jis rado Lietuvos ypatingajame archyve saugojamoje organizacijos „Kestutis“ nario Joakimo Juškos byloje. Sovietų represinių struktūrų iškeltose J. Juškos baudžiamosiose bylose yra jo parodymai apie K. Gimzausko veiklą šios antinacinio pagrindinio organizacijos. J. Juška buvo sovietų ištremtas į Sibirą ir praėjusio

amžiaus 6-ajame dešimtmetyje žuvo, dirbdamas šachtose.

Pasak istoriko, J. Juškos parodymų papildė ir Vakarų pasitraukusių pirmosios Lietuvos nepriklausomybės metų veikėjų parodymai.

A. Bubnio vertinimu, K. Gimzausko veikla atrodo labai prieštaringa. „Viena vertus, jis turėjo vykdyti Gestapo užduotis, kita vertus — stengėsi padėti lietuvių antinacinio pagrindinio nariams, kuriems grėsė areštai“, teisme sakė istorikas.

Kaip sakė K. Gimzausko bylose valstybinį kaltinimą palaikantis Generalinės prokuratūros Specialių tyrimų skyriaus vyriausiasis prokuroras Rimvydas Valentukevičius, tokia istoriko informacija bylos esmės nekeičia, prokuratūra prašys teismo pripažinti K. Gimzausko veiklą saugumo policijoje nusikaltimu. Pareigūno vertinimu, priklausymas antinacinei organizacijai gali būti vertinamas tik kaip lengvinanti aplinkybė.

Istoriko A. Bubnio teismui pateiktoje išvadoje rašoma, kad lietuvių saugumo policijos (LSP) valdininkai tiesiogiai žydų žudynėse nedalyvavo. LSP užduotis buvo išardyti žydus, perduoti juos tarybų saugumo policijai.

Kaltinamojoje prokuratūros išvadoje teigiama, kad K. Gimzauskas 1941-1944 m. dir-

Žaliaskarė atminimo eglaitė nuo šiol os Lietuvos Seimo pirmųjų rūmų kieme. Sausio 13-osios rytą Laisvės gynėjų atminimui ją pasodino Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai.

Seimo opozicija: Pensijų reforma — „skubota ir amorali“

Vilnius, sausio 16 d. (BNS) — Operos dainininkas, Seimo narys Eduardas Kaniava kaltina valdantįją Naujosios politikos koaliciją priėmus „skubotus, vienadienius ir žinybinius“ sprendimus dėl pensijų dirbantiems pensininkams mažinimo. Anot E. Kaniavos, pareiškimo, kuris antradienį išplatintas Seimo Socialdemokratinės koalicijos frakcijos vardu, Seimo priimtų Valstybinio draudimo pensijų įstatymo pataisų „slepia didžiulius pavojus ne tik apskritai žmogaus teisėms, bet ypač — dvasinei, vertybinei, intelektualinei sankačiai“.

„Neabejodami dar kartą pareiškiame, kad pensijų įstatymo pataisų buvo neapgalvotos, priimtose gerai neišsiaiškintus jų pasekmių žmonėms ne tik materialiniu, bet ir dvasiniu būviu“, sakoma pareiškimu.

Kaip žinoma, įsigaliojus pataisoms, leidžiančioms mokėti dirbantiems pensininkams tik pagrindines 138 litų pensijas su kai kuriais priedais, smarkiai sumažės ir vyresniosios kartos kūrėjų intelektualinių pajamų. Darbo Panevėžio dramos teatre atsisakė aktorius Donatas Banionis, operos

bo lietuvių saugumo policijos Vilniaus apygardos viršininko padėjėju. Būdamas pavaldu vokiečių okupacinei valdžiai, sugumo policijai ir ypatingajam būriui, kurie siekė sunaikinti žydus, K. Gimzauskas buvo atsakingas už žydų ir jiems padedančių asmenų suėmimą. Kaltinamojoje išvadoje yra 5 asmenų, kuriuos, kaip įtariama, myriop pasmerkė K. Gimzauskas, pasmerkė K. Gimzauskas, padaręs pasmerkietį buvo žydų tautybės moteris ir vyras. Keturi pasmerkietį buvo sušaudyti, o viena moteris pateko į getą.

Kadangi 92 metų teisiama sėrga progresuojanti psichikos sutrikimu, negali suvokti ir valdyti savo veiksmų, byla nagrinėjama jam nedalyvaujant. K. Gimzauskui atstovauja advokatas Valentinas Staugaitis. Dešimtojo dešimtmečio viduryje K. Gimzauskas už praetinės nusilepimą neteko JAV pilietybės ir jam teko grįžti į Lietuvą. Kadangi jis yra nepakaltinamas, teis- mas, išnagrinėjęs bylą, ne- skelbs nuosprendžio, o tik nu- tarti, ar K. Gimzauskas pa- darė nusikaltimus žmonijai.

maestro Virgilijus Noreika pasi- nuolatine darbuotoja savi- rinko Talino muzikos akade- mija.

Anot socialdemokratų, tai- kant įstatymo pataisą „iš ak- tyvios veiklos yra priverčiami pasitraukti daug vyresnės kartos aukštos kvalifikacijos mokslo, meno specialistų, ku- rių darbas padėjo pamatus at- gimti Lietuvai, kurių veikla yra būtina kartų perimamu- mui, jų dvasinės ir profesinės sąveikos nenukrypimui“.

Pasak E. Kaniavos, pensijų įstatymo pataisų „yra mora- liai ydingos, nes įžeidžia, gniuždo, žlugdo iškiliausias mūsų visuomenės, mūsų kul-

tūros asmenybes, kurioms pir- miausia derėtų, kaip tai daro- ma pasaulyje, suteikti nacio- nalinės vertybės statusą“.

Rolando Pakso vyriausybę pareiškė, kad pataisų leis su- taupyti maždaug 60 mln. litų ir normalizuos socialinio drau- dimo fondo („Sodros“) veiklą. Vyriausybės atstovai pareiškė, kad menininkai galės dirbti pagal honorarų sistemą, mo- kėdami 13 proc. pajamų mo- kėsti.

Socialdemokratų teigimu, Seimo daugumai ir vyriausy- bei „derėtų, užuot ėmusis sku- botų gaisro gesinimo veiksmų, sustabdyti pensijų įstatymo pataisų vykdymą iki bus su- rastas logiškas, ekonomiškai pamatuotas ir moralus spren- dimas“.

Vokiečiai susidomėjo Lietuvos siauruoju geležinkeliu

Panevėžys, sausio 16 d. (BNS) — Panevėžyje viešintis vokiečiai domisi galimybėmis atgaivinti siaurą geležinkelio ruožą nuo Panevėžio iki Anykščių ir pritaikyti jį pra- mogų verslui.

Erfurto Geležinkelių ir sta- tybos planavimo firmos vado- vai pirmadienį susitiko su Pa- nevėžio meru Valdemaru Jakštu. Susitikime dalyvavo apskrities ir Panevėžio bei Anykščių rajonų vadovai, tu- rizmo srities darbuotojai. Sve- čiai iš Vokietijos buvo supa- žindinti su lankytinomis Pa- nevėžio rajono vietomis. An- tradienį Erfurto Geležinkelių ir statybos firmos vadovams su- rengta pažintinė kelionė siau- ruoju geležinkeliu į Anykš- čius.

Veikiančių siaurojo gele- žinkelio ruožų Panevėžys- Anykščiai-Rubikiai naudojami specialiosios paskirties akci- nės bendrovės „Lietuvos gele- žinkeliai įkurta bendrovė „Siaurasis geležinkelis“. Kelio ruožas į šiaurę nuo Panevėžio yra nenaudojamas ir nyksta.

Bendrovė „Lietuvos geležinke- liai“ yra paskelbusi, jog dėl pa- tiriamų keleivių vežimo vieti- niais maršrutais nuostolių ke- tina uždaryti nuostolingus ge- ležinkelio ruožus, taip pat ir siaurąjį geležinkelį.

Lietuvoje veikia iniciatyv- nė grupė „Gelbėjime Lietuvos siaurąjį geležinkelį“, kuri skelbė ketinimus rinkti lėšas siaurojo geležinkelio išsaugo- jimui. 68 kilometrų ilgio siau- rojo geležinkelio ruožas nuo Panevėžio iki Rubikių 1996 m. buvo įrašytas į nekilnojamųjų kultūros vertybių registro sta-

tinų kompleksų ir ansamblių sąrašą.

„Siaurukas“ pastatytas prieš 100 metų pervežti krovinius. Atstumas tarp „siauruko“ bė- gių — 75 centimetrai. Dabar juo traukiniai važinėja du kar- tus per dieną iš Panevėžio iki Anykščių. Iki galinės stoties Rubikiuose „siaurukas“ va- žiuoja tik pagal specialius už- sakymus.

* Prezidentas Valdas Adamkus Seimui antradienį pasiūlė antrąjį Lietuvos ban- ko (LB) valdybos pirmininko kadencijai paskirti dabartinį centrinio banko vadovą Rei- noldijų Šarkiną. 54 metų R. Šarkinas po nepriklausomy- bės atkūrimo dirbo finansų ministro pavaduotoju bei fi- nansų ministru, o nuo 1996-ųjų — Lietuvos banko valdyto- ju. Per dešimt nepriklausomy- bės metų Lietuvos bankui va- dovavo penki valdybos pirmi- ninkai, iš jų R. Šarkinas, ne- paisant įvairios kritikos jo at- žvilgiu, vienintelis išbuvo šia- me poste visą 5 metų kadenci- ją.

* Vakarų Lietuvos pasie- niečiai skundžiasi, kad turi techninių problemų dėl jūros sienos su Latvija apsaugos. Pasienio ruože esantis Butin- gės terminalas ir jo plūduris jūroje neleidžia pasieniečiai- aus užtikrinti reikiamos sienos ap- saugos bei sulaukyti pažeide- jus. Pasieniečiai dėl plūduri- negali ten plukdyti savo laivų, todėl tariamasi su Karinėmis jūrų pajėgomis, kad būtų pa- pildyta ruožo stebėjimo sistema šiame ruože. Pasienio policijos departamento štabo komisa- ras, kad kol kas prastai

Kauno savivaldybėje — perversmo nuotaikos

Vilnius, sausio 16 d. (BNS) — Kauno miesto savivaldybėje kliba Kauno mero, Lietuvos laisvės sąjungos (LLS) atstovo Gedimino Budniko kėdė.

Kaip praneša „Kauno die- na“, galimo miesto valdžios perversmo šalininkai — Te- pervės sąjungos (Lietuvos kon- servatorių), socialliberalų, li- beralų atstovai.

Miesto tarybos konservato- rių frakcijos seniūnas Ramū- nas Garbaravičius užtikrino, kad jokių oficialių derybų ar konsultacijų frakcija neveda ir mero nušalinimo klausimo nesvarsto, tačiau frakcijos na- riai individualiai derasi su ki- tų partijų atstovais.

Kauno vadovu G. Budnikas buvo išrinktas spalio pabaig- je, iš šio posto pasitraukus Seimo nariu išrinktam LLS vadui Vytautui Štusauskui. Pagal susitarimus V. Šus- tausko įpėdiniu turėjo tapti Naujosios sąjungos atstovas, nes ši partija nekelė savo kan- didato prieš LLS. Po Seimo rinkimų LLS vadas apsigalvo- jo ir mero postą nutarė palikti savo partijos nariui. LLS pa- rėmė ir Kauno tarybos Kon- servatorių frakcijos atstovai.

Meras G. Budnikas, dien- raščio „Lietuvos žinios“ pa- klaustas apie galimą miesto valdžios perversmą, tokios galimybės nepaneigė, tačiau išsamiau komentuoti situaciją Kauno miesto taryboje atsi- sakė.

Anot „Lietuvos žinių“, kai kurie Kauno tarybos nariai teigia, kad konservatoriai, per naujuosius mero rinkimus pa- rėmė G. Budniką, šiuo metu vėl ieško ryšių su Naująja sąjunga. Kaip tikriausias „perversmininkų“ kandidatas į merus minimas Kauno kon-

servatorių vadas Kazimieras Starkevičius.

Tuo tarpu Naująjai sąjunga atstovaujantis buvęs Kauno vicemeras Erikas Tamašaus- kas teigė, jog „jei ir kvepia rūmų perversmu, tai sociali- beralai šiame procese tikrai nedalyvauja“. Jis paneigė kal- bas, kad socialliberalai ardo Kauno LLS ir miesto konser- vatorių praėjusį rudenį suda- rytą neformalią sąjungą. E. Tamašauskas mano, kad mi- nėtą sąjungą žlunga savaime. Anot jo, socialliberalai žiūrės, „ar konservatoriai ir Laisvės sąjunga galės toliau dirbti kartu. Jeigu jų koalicija iširs, tarsimės, kaip ir su kuo ben- dradarbiauti“.

Socialliberalai su liberalais ir centristais yra sudarę koali- ciją miesto Taryboje, tačiau iki daugumos miesto Taryboje jiems trūksta balsų.

Apie dalies konservatorių nepasitenkinimą dabartiniais savastendrininkais — Laisvės sąjunga — patvirtino ir kitas socialliberalų frakcijos narys Gediminas Jankus. Jo nuo- mone, reikėtų Laisvės sąjungą „stumtelėti“ nuo valdžios vai- ro, nes miesto reikalai apleis- ti, situacija bloga.

Vienu iš kampanijos, mėgi- nant Laisvės sąjungą nustum- ti nuo miesto valdymo, poži- mių reikėtų laikyti ir pra-ėjusios savaitės pabaigoje grupės liberalų kreipimąsi į Seimo Etikos ir procedūrų komisiją dėl žiniasklaidoje paskelbtos informacijos apie Laisvės sąjungos narių ryšius su Kauno nusikalstamomis grupuotėmis. Parlamentarai stebėjosi, kodėl Laisvės są- jungos vadovas, Seimo ir Kau- no tarybos narys Vytautas Štusauskas nei atsiriboja, nei paneigia tokių pranešimų.

„Ruskoje radio“ programą Vilniuje nutraukė policija

Vilnius, sausio 16 d. (BNS) — Ekonominės policijos pa- reigūnos atėmus siųstuvą, pirmadienio vakarą buvo nu- traukta radio stoties, perda- vusios Vilniui ir jo apylin- kėms Maskvos radio stoties „Ruskoje radio“ programą, veiklą.

Kaip pranešė Lietuvos radi- jo ir televizijos komisijos ad- ministracijos direktorius Eu- genijus Lapinskas, leidimas Lietuvoje registruoti bendro- vei „Ruskoje radio“ retrans- liuojama jūros siena su Rusijos Karaliaučiaus sritimi. Šiame pasienio ruože nuolat sulaikomi Lietuvos žvejai, įplaukę į Rusijos teritoriją. Už šiuos pažeidimus jie baudžia- mi įspėjimais arba administ- racinėmis baudomis.

* Siekiant pagerinti žve- jybės valdymą ir kontrolę Baltijos jūroje, Lietuva baigia įdiegti palydovinę žvejybos lai- vų buvimo vietos nustatymo sistemą. Žuvininkystės depa- rtamento prie Žemės ūkio mi- nisterijos direktoriaus Vytau- to Vaitiekūno teigimu, palydo- vinė žvejybos laivų buvimo vietos nustatymo sistema už- tikrina nuolatinę laivo buvimo vietos kontrolę. Ši sistema leidžia stebėti, ar laivas ne- pažeidžia Lietuvos ar kitos valstybės, kurios vandenynse jam suteikta žvejybos teisė, ekonominės zonos bei saugo- mų jūros akvatorijų ribų.

KALENDORIUS

Sausio 17 d.: Šv. Antanas, abatas; Beatričė, Dovainis, Ezerė, Kalnius, Leonas, Vejauna. Vilda.

Sausio 18 d.: Darius, Gedgaudas, Jogaile, Jolita, Kaributas, Liberta, Priska.

SKAUTYBĖS KELIAS

Redaktorė j.v.s. Irena Regienė

A.A. VS VLADAS VIEJEIKIS

1919.06.27 - 2000.12.22

v.s. Vladas Vijeikis, 1967-1969 metų kadencijoje buvęs LSS Skautų Brolijos Vyriausias skautininkas, stebi skautų užsiėmimus Rako stovykloje.

Vladas Vijeikis 1919 m. birželio 27 d. gimė Charkove, Ukrainoje. Dailininkas, visuomenininkas, žurnalistas, knygų autorius ir leidejas, skautininkas. Mirė Čikagoje, JAV, 2000 m. gruodžio 22 d. 1940 m. baigė Meno mokyklą Kaune. 1945 m., kaip BAL-fo stipendininkas studijavo Ecole Nationale Supérieure des Arts Decoratives Paryžiuje.

1944 m. palikęs Lietuvą gyveno Vokietijoje, 1945 m. — Prancūzijoje, 1947 m. — Brazilijoje, 1948 m. atvyko į JAV, gyveno Čikagoje iki mirties.

1939 m. Lietuvoje įsijungė į Vytauto Didžiojo Kultūros muziejaus etnografinio skyriaus rengiamas mokslines ekspedicijas.

1942 m. Švietimo ministerijos buvo paskirtas Kultūros paminklų apsaugos įstaigos meno skyriaus vedėju.

1943 m. Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijos mokytojas ir teatro direktorius.

Nuo 1940 m. dalyvavo meno parodose Kaune, Vilniuje, Vokietijoje (Wiurzburge ir Augsburg), Čikagoje (paskutinė paroda Čikagoje surušta 2000 m. vasarą).

1960-61 m. Amerikos lietuvių dailininkų s-gos valdybos narys. Iliustravo eilę leidinių, kurių dauguma buvo V. Vijeikio išleisti ir jo spaustuvėje išspausdinti. Spaustuvę ir leidyklą „Tėviškelės“ vardu Čikagoje įsteigė 1951 m.

1951-55 m. leido ir redagavo vaikams laikraštį „Tėviškėlė“.

V. Vijeikio parašytos šios knygos: „Lituanica“, „Brolininkas ir sesutė“, „Lietuvių tautinės puošmenos“, „Lietuva, mano tėvų žemė“, „Kas gražiau“, „Vilkiuko žinytas“, „Saigūnas“.

Gyvendamas Brazilijoje redagavo laikraštį „Mūsų Lietuva“.

1948-50 m. „Margučio“ radijo pranešėjas.

V. Vijeikis buvo Lietuvių enciklopedijos bendradarbis.

1959 m. buvo išrinktas LSS JAV Vidurio rajono vadu.

1960 m. — Lietuvių Skautų Brolijos vilkiukų skyriaus vedėjas.

1967-1969 m. — LSS Brolijos Vyriausias skautininkas.

Vijeikio taptyba pasižymi pasakišku apipavidalimu. Jo mėgiamiausios temos — Lietuvos praeitis, jos etnografinis brožas bei savybės ir Lietuvos gamta.

Buvo lietuviškos periodinės spaudos bendradarbis. „Skautų aidas“ ilgametis techninis redaktorius. Jo paskutinė knyga humoristinių straipsnių rinkinys „Geriau juoktis negu verkti“.

(Čia pateiktos Vlado Vijeikio biografines žinias paimtos iš Lietuvių enciklopedijos XXXIV tomo, psl. 60 ir 61 su keliais papildymais šio puslapio redaktorės).

Skautininkas Vladas Vijeikis su savo draugovės vilkiukais iškyloje ant laivo Michigano ežere.

Nuotr. V. Gierstiko

Kelis dešimtmečius savo spaustuvėje spausdinęs ir techninio redaktoriaus pareigas kruopščiai atlikęs v.s. Vladas Vijeikis prisimena visus buvusius redaktorus su kuriais teko kartu dirbti. Ypač maloniai prisimena redakcinę skautininkų „Peledų“ skiltį su kuria bendradarbiavo visą dešimtmetį. Iš k. : „Ilgiausių metų“ „Apuokui“ (Vijeikiui) linki „Peledos“ — v.s. Nijolė Užubaliene, v.s. Janina Mikutaitienė ir v.s. fil. Halina Plaušnaitienė. Nera. j.v.s. Dalius Sruogaitis.

ATSISVEIKINOM SU VS VLADU VIEJEIKIU

2000 metų gruodžio 22 d. Čikagoje mirė buvęs LSS Brolijos Vyriausias skautininkas dailininkas v.s. Vladas Vijeikis, sulaukęs 81 metų amžiaus. Velionis gruodžio 28 d. buvo pašarvotas Petkaus laidojimo namuose, Marquette Parke. Penktadienį, gruodžio 29 d. šermeninėje vyko atsisveikinimas su velioniu.

Velionis buvo pašarvotas skautiškoje uniformoje. Atsisveikinimo metu prie karsto būdavo skautininkų ir skautininkių garbės sargyba. Atsisveikinimui vadovavęs velionio bičiulis Petras Petrutis trumpai aptarė Vlado Vijeikio gyvenimą nuo jaunystės iki jo išėjimo Amžinybės. Po to atsisveikino ir artimiesiems užuojautą išreiškė atstovai organizacijų, kurioms jis priklausė.

LSS Pirmios ir Tarybos pirmininkės v.s. Birutės Banaitienės iškvieta JAV Vidurio rajono vadė j.v.s. Violeta Paulienė LSS vardu išreiškė užuojautą artimiesiems pareiškė, kad velionis visą savo gyvenimą skyrė tarnaudamas Dievui, Tėvynei, Artimui ir kovai dėl Lietuvos nepriklausomybės. Savo knygomis, bendradarbiavimu spaudoje, dalyvavimu patriotinių organizacijų veikloje reiškėsi siekiu Lietuvai laisvės. Dirbdamas Lietuvių Skautų organizacijoje mokė jaunimą myleti Tėvynę, neužmiršti jos kalbos, kultūros ir papročių. Savo spaudos darbus daug patarnavo Lietuvai laisvės. Dirbdamas Lietuvių Skautų organizacijoje mokė jaunimą myleti Tėvynę, neužmiršti jos kalbos, kultūros ir papročių. Savo spaudos darbus daug patarnavo Lietuvai laisvės.

1967-1969 m. — LSS Brolijos Vyriausias skautininkas. Vijeikio taptyba pasižymi pasakišku apipavidalimu. Jo mėgiamiausios temos — Lietuvos praeitis, jos etnografinis brožas bei savybės ir Lietuvos gamta. Buvo lietuviškos periodinės spaudos bendradarbis. „Skautų aidas“ ilgametis techninis redaktorius. Jo paskutinė knyga humoristinių straipsnių rinkinys „Geriau juoktis negu verkti“.

(Čia pateiktos Vlado Vijeikio biografines žinias paimtos iš Lietuvių enciklopedijos XXXIV tomo, psl. 60 ir 61 su keliais papildymais šio puslapio redaktorės).

1960-61 m. Amerikos lietuvių dailininkų s-gos valdybos narys. Iliustravo eilę leidinių, kurių dauguma buvo V. Vijeikio išleisti ir jo spaustuvėje išspausdinti. Spaustuvę ir leidyklą „Tėviškelės“ vardu Čikagoje įsteigė 1951 m.

1951-55 m. leido ir redagavo vaikams laikraštį „Tėviškėlė“.

V. Vijeikio parašytos šios knygos: „Lituanica“, „Brolininkas ir sesutė“, „Lietuvių tautinės puošmenos“, „Lietuva, mano tėvų žemė“, „Kas gražiau“, „Vilkiuko žinytas“, „Saigūnas“.

Gyvendamas Brazilijoje redagavo laikraštį „Mūsų Lietuva“.

1948-50 m. „Margučio“ radijo pranešėjas.

V. Vijeikis buvo Lietuvių enciklopedijos bendradarbis.

1959 m. buvo išrinktas LSS JAV Vidurio rajono vadu.

1960 m. — Lietuvių Skautų Brolijos vilkiukų skyriaus vedėjas.

1967-1969 m. — LSS Brolijos Vyriausias skautininkas.

Vijeikio taptyba pasižymi pasakišku apipavidalimu. Jo mėgiamiausios temos — Lietuvos praeitis, jos etnografinis brožas bei savybės ir Lietuvos gamta. Buvo lietuviškos periodinės spaudos bendradarbis. „Skautų aidas“ ilgametis techninis redaktorius. Jo paskutinė knyga humoristinių straipsnių rinkinys „Geriau juoktis negu verkti“.

(Čia pateiktos Vlado Vijeikio biografines žinias paimtos iš Lietuvių enciklopedijos XXXIV tomo, psl. 60 ir 61 su keliais papildymais šio puslapio redaktorės).

1960-61 m. Amerikos lietuvių dailininkų s-gos valdybos narys. Iliustravo eilę leidinių, kurių dauguma buvo V. Vijeikio išleisti ir jo spaustuvėje išspausdinti. Spaustuvę ir leidyklą „Tėviškelės“ vardu Čikagoje įsteigė 1951 m.

1951-55 m. leido ir redagavo vaikams laikraštį „Tėviškėlė“.

V. Vijeikio parašytos šios knygos: „Lituanica“, „Brolininkas ir sesutė“, „Lietuvių tautinės puošmenos“, „Lietuva, mano tėvų žemė“, „Kas gražiau“, „Vilkiuko žinytas“, „Saigūnas“.

Gyvendamas Brazilijoje redagavo laikraštį „Mūsų Lietuva“.

1948-50 m. „Margučio“ radijo pranešėjas.

V. Vijeikis buvo Lietuvių enciklopedijos bendradarbis.

1959 m. buvo išrinktas LSS JAV Vidurio rajono vadu.

1960 m. — Lietuvių Skautų Brolijos vilkiukų skyriaus vedėjas.

1967-1969 m. — LSS Brolijos Vyriausias skautininkas.

Vijeikio taptyba pasižymi pasakišku apipavidalimu. Jo mėgiamiausios temos — Lietuvos praeitis, jos etnografinis brožas bei savybės ir Lietuvos gamta. Buvo lietuviškos periodinės spaudos bendradarbis. „Skautų aidas“ ilgametis techninis redaktorius. Jo paskutinė knyga humoristinių straipsnių rinkinys „Geriau juoktis negu verkti“.

Savo išteklius skyrė lietuviškam jaunimui ir Lietuvai. Leisdamas knygas žinojo, kad neatgaus tam išleistų pinigų, tikėjosi, kad jo knygos gal patarnaus lietuvių išlaikymui.

Stovyklavimas Rako stovyklavietėje su „Lituanicos“ skautais, naudodamas įvairius stovykloje turimus daiktus, sukūrė „Tauro ragą“ orkestrą ir buvo jo „dirigentas“. Buvo sumanus muginukų kūrėjas. Ypač mėgo daryti šventųjų statuleles ir rūpintojėlius, juos gražiai įrėmindavo kopolytstulpuose.

Vladas Vijeikis yra daug nusipelnęs „Lituanicos“ tuntu ir Lietuvių Skautų sąjungai.

Visi dalyviai reiškė užuojautą dukrai Jūratei Saulman, gyvenimo draugei Irenai ir jo bičiuliui George Paulikui, o skautai ir skautės, ratu apsupę karštą, atsisveikindami sugiedojo „Ateina naktis“.

Šeštadienio, gruodžio 30 dienos rytą velionis buvo atlydėtas į Šv. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, kur buvo aukojamos šv. Mišios už jo vėlę. Po Mišių iš bažnyčios išlydėtas privatiems laidotuviams.

Išsėkis ramybėje, mielas Broliai.

Antanas Pauzuolis

„LITUANICOS“ TUNTO BROLIAI LIŪDI

Mūsų vyresniam broliui a.a. v.s. Vladui Vijeikiui Amžinybės išėjus, netekome vadovo savo malonių nusiteikimu, darbštumu ir pareigingumu įkvepusio mums meilę skautavimui ir darbams. Gal todėl, kad skautauti daugelis pradėjome jo vadovautoje vilkiukų draugovėje ir jo vadovautoje tonto stovyklose, pasižadėjome nenutraukti ryšių su skautybe per visą gyvenimą ir šiandien ne vienas esame (ar buvome) tuntininkais ar tunto vienietį vadovais. Meilės ir tarnavimo Dievui, Tėvynei ir Artimui mokėmės iš jo pavyzdžio, trumpų humoristinių pamokymų ar pastabų ir neišsenkancio optimizmo. Brolis Vijeikis išėjo, liūdimė kartu su jo artimaisiais ir draugais, bet nenusimename. Jo buvome mokomi nenusiminti. Esame laimingi skautamokslo mokesi iš jo mums palikto skautavimo pavyzdžio. Sekdami jo pėdomis, stengsimės būti pavyzdžiui jaunesiems broliams, o vilkiukus mokysime pagal jo LSS Broliai paruoštą „Vilkiuko žinyną“, primindami brolio Vlado „credo“, kad „geriau juoktis negu verkti“.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$100.00. Foreign countries \$115.

Postmaster: Send address changes to Draugas - 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Matindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto.

	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$115.00	\$65.00	\$45.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsakant i Lietuva:			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliariu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	\$160.00	\$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu	\$55.00		

Vyriausias redaktorė — Danutė Bindokienė

Administratorius — Valentinas Krumpis

Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamas, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisyso savo nuotra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

SKAUTIŠKI RENGINIAI

Čikagoje

Sausio 21 d., sekmadienį — jūros skautų ir skautių iškilminga Klaipėdos dienos sueiga PLC, Lemonte.

Vasario 3 d., šeštadienį — jūros skautų ir skautių ruošiamą slidinėjimo iškyla.

Kovo 4 d., sekmadienį — Čikagos skautų ir skautių Kažiuko mugė PLC, Lemonte.

„LITUANICOS“ TUNTO DAINA

Žodžiai — Vlado Vijeikio
Muzika — Fausto Stroliaus

Sutrenks propeleriai galingai
Ir vėjas baltą burę skleis,
Kai „Lituanica“ rytingai
Žygiuos lietuviškais keliais.

Plazdėki vėliava žalioji,
Su mūsų balta lelija,
Žydek darbas, jaunyste
mūsų

Ir tegyvuoja skautija

Ten šaunūs skautai ir
jūreiviai
Ir oro skautai su daina,
Tenai vilkiukų darnios gretos,
O jų veiduose šypsena.
Plazdėki, vėliava...

Valio, stovyklos mūsų
linksmos —
Ten laužai skaisčiai
suliepsnos,

Ir mūsų broliai Lietuvoje
Išgirs aidus mūsų dainos.
Plazdėki, vėliava...

Jo niekad neužmiršime, o kai
žygiuodami užtrauksim
jo mums sukurtą tonto dainą, jis
koja-kojon žygiuos su mumis
kartu.

„Ir mūsų broliai Lietuvoje
Išgirs aidus mūsų dainos“.

„Lituanicos“ tunto broliai

Buvę v.s. V. Vijeikio dr-vės vilkiukai, dabar „Lituanicos“ tunto tuntininkas s. fil. Gintaras Aukštuolis (kair) ir buvęs t-kas s. fil. Ricardas Chiapeta (deš) su įžodį davusiais naujais „Lituanicos“ tunto vilkiukais.

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C. DANTŲ GYDYTOJAS

Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai. 4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL. Tel. 708-422-8260

DR. JOVITA KERELIS DANTŲ GYDYTOJA

9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL. Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

VIDAS J. NEMICKAS, M.D. KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS

7722 S. Kedzie Ave. Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DR. L. PETREIKIS DANTŲ GYDYTOJA

9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL. 1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave. Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

EDMUNDAS VIZNAS, M.D., S.C. Specialybė — Vidaus ligų gydymas

Kalbama lietuviškai
6918 W. Archer Ave., Ste. 5 ir 6 Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽLOBA, M.D. AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA

219 N. Hammes Avenue Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DR. PETRAS KISIELIUS INKSTŲ, POSLES, PROSTATOS GYDYMAS BEI CHIRURGIJA

Center for Health, 1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
830-941-2808

BIRUTĖ L. PUMPUTIS, M.D. Fellow: American Academy of Family Practice

SEIMOS GYDYTOJA
320 W. 61st Ave. (219) 947-5279
Hobart, IN 46342 Fax (219) 947-5236

TERESĖ KAZLAUSKAS, M.D. Vaikų gydytoja

900 Ravinia Pl., Orland Park, IL. Tel. 708-349-0887.
Priklauso Palos ir Christ ligoninėms. Nuolaida naujai atvykusiems.

Dr. Rimas Novickis CHIROPRACTIC PHYSICIAN

Manualinė fizioterapija, akupunktūra, galvos skausmų (ir migrenos), sportinių traumų specialistas
6645W. Stanley Ave., Berwyn, IL 60402, tel. 708-484-1111.
Valandos kasdien, savaitgaliais suilatus. Kalbama lietuviškai.

VĖL „MAŽEIKIŲ NAFTA“

BRONIUS NAINYS

Ir R. Paksas nuo jos turbūt nebepabėgs. Pirmą — jam jau nebėra kur bėgti, antra — premjeras atrodo ir žymiai drąsesnis. Po triukšmingo šios ginčytinai prieštaringos sutarties pasirašymo šiek tiek apriė, skersėjai iš naujo papūtė pernai spalio 29-tą d. per „Williams International“ ir Lietuvos įžengimo metines, bet Rolando Pakso vadovaujama naujapolitikių vyriausybei dar tik kuriantis, jos atsiliepiamas bėdo gana santūrus. Tačiau dabar, ir Lietuvą atskridus jos prezidentui John Baumgardner prašyti daugiau pinigų, ir Lietuvos vyriausybę klausimas atsitenkė jau nauja gaida. „Pinigų gali ir nebėbūti“, — tvirtokai trinkelėjo ministras pirmininkas. Ir dėl labai rimtos priežasties.

Net patys didieji sutarties gynėjai, įskaičiuojant ir ją pasirašiusios konservatorių-krikščionių demokratų koalicijos vadus, jau nebematavo kritikų patriotizmo ir tylėjo, kai metinių progų jiems buvo priminti pernykščiai nuostoliai, kuriuos turėjo apmokėti Lietuvos iždas. O jie nemazė — 140 mln. litų, patirti daugiausia dėl žaliavos stygiaus. Žinovu nuomone, tik gal su galu suvesti, be pelno ir be nuostolio, 12 mln. tonų metinio pajėgumo „Mažeikių naftai“ per metus reikia perdirbti 7 mln. tonų žaliavų. Praėjusiais metais buvo perdirbta tik 4,9 tonos. Šalia to, 30 dienų valykla iš viso stovėjo, nes tų žaliavų neturėjo. Be darbo prastovėta diena verslovei padaro milijoną litų nuostolio. Pagrindinis žaliavų šaltinis yra Rusija. Krašto naftos ištekliai valdo kelios bendrovės, iš kurių didžiausias — LUKoil ir Jukos — kol kas priklauso Rusijos valdžiai. Maskva — jas kontroliuojanti akcininkė. Nors „Mažeikių nafta“ žaliavas visą laiką pirkė tik iš tų bendrovių, tačiau privatizavimo laikotarpiu Lietuvai valdė dešiniųjų, kaip savo verslo bendrininkų, griežtai atsakė. Ir reikia suktis, kad čia logika pagrįsta: po 50 metų sovietinės prastovės kas gi norėtų vėl tokius pavalkus užsimauti. Dėl to konservatoriai ir krikščionys demokratai ir leidosi „Williams International“ išnaudojant, kad šie JAV verslininkai ir žaliavas pirkis kur nors Vakaruose, taip su LUKoil bei Jukos ryšius visiškai nutraukdami. Bet gyvenimo tikrovė turi savo logiką, ir atsikito taip, kaip dažniausiai tokiais atvejais atsitinka: „Williams“, kaip

jau ir sutartį pasirašant, daugeliui buvo žinomi amerikiečių planai Mažeikius panaudoti kaip pakopą šuoliui į Rusiją, dėl žaliavų tik su tomis bendrovėmis ir tesitarė. Nors „gerai valiai“ parodyti ir sutarties rėmėjams paguosti iš „Williams“ pusės naftos kur nors kitur ieškoti pastangų gal šiek tiek ir buvo, bet jos greitai dingo. Atsigabeno ji apie 80,000 tonų siuntą iš Šiaurės jūros, nors tokiai „gausybės“ žaliavos sudoroti valykla užteko trijų dienų. Antra vertus, Kubiliaus vyriausybė plojo Adamkui už pasirašytą naftos tiekimo sutartį su Kazachstanu, taip pat tik kelių dienų darbui naftos atsisiurbti. Todėl, tai suvokė ir savo padėtį bent rinkimams pagerinti pasinešė, jau ir dešiniųjų staiga metėsi į kitą pusę ir uoliai rėmė „Williams“ planus pirkti žaliavų iš jų atsikartų Rusijos bendrovių. Trenkė patvotin savo pačių patriotinius principus, dėl kurių neva nesilaikymo sutarties nepatiriantis išdavikais vadinė, Jukos bendrovei net ir 10 nuos. akcijų siūlė. Bet, kaip dabar matyti, ir iš to nieko neišėjo. „Lietuvos ryto“ žiniomis, jau ir „Williams“ bendroveje yra nuomoniumi, kad tolimesnės derybos su LUKoil bus beprasmes, nes abi pusės priejo ribą, kai nuolaidų daryti nebeįmanoma. Beviltskai nusiteikęs, Baumgardner net Lietuvos tarpininkavimo prašė.

Bet, pagal „Williams“ patarėjo buvusio Lietuvos ministro pirm. Aleksandro Abišalos duomenis, bendrovė turi ir kitų bėdų: jai reikia pinigų. Tų 472 milijonų litų, kuriuos, pasirašydama sutartį, įsipareigojo paskolinti Lietuvos vyriausybė. Tačiau ūkio ministras Eugenijus Maldeikis mano, kad amerikiečiams pasakoti gauti nebus lengva. „Williams“ prezidentas turės atsakyti į daug jo ir ministro pirmininko Pakso klausimų. Pvz., kokie praėjusių metų veiklos rezultatai, kada ir su kuo bus pasirašytos ilgalaikios naftos tiekimo sutartys, kada bendrovė dirbs pelningai, kada prasidės jos modernizavimas? Po pasikalbėjimo Paksas teigė, ir tuos klausimus atsakymų beveik neišgirdęs. Ypač blogai jį nuteikė negautas atsakymas apie gamyklos modernizavimą, į kurį turi būti investuota 400-500 mln. JAV dolerių, kurių Baumgardner dar neturi. Lietuvos premjeras nori, kad šiais metais įmonė perdirbtų bent 7 mln. tonų naftos, per Būtingės terminalinę išvežtų 8 mln. tonų ir valse-

Kaip prieš dešimtį metų... 2001 m. sausio 12 vakare Vilniaus centre, prie Parlamentų rūmų buvo šildomasi arbata, liepsnojo laužai, simbolizuojantys ryžtą, nerimą ir viltį, jausmus, kuriais 1991 m. sausį gyveno nepriklausomybę atkūrusi Lietuva. Siemet Nepriklausomybės aikštėje prie laisvės laužų dalyvavo Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus, buvęs prez. Algirdas Brazauskas, Seimo pirm. Artūras Paulauskas, ministras pirm. Rolandas paksas, buvęs Aukščiausiosios Tarybos — Atkuriamojo Seimo pirm. Vytautas Landsbergis, kiti Seimo nariai ir didelė minia žmonių. Kęstutis Vanaga (Elta) nuotrauka.

tybės biudžetui duotų kiek nors pajamų, o bendrovei — pelno.

„Williams“ prezidentui tokie klausimai turbūt nepatiko, nes jis atsikirtė, paprašydamas Pakso jam raštu paaiškinti Konstitucinio teismo sprendimo įtaką vyriausybės laikysenai bei patvirtinti „Williams“ ir buvusios vyriausybės sutartus įmonės veiklos planus. Mat praėjusiais metais teismas kai kurias sutarties nuostatas pripažino prieštaraujančiomis Lietuvos Konstitucijai. Apie pinigų paskolinimą pasitarė Baumgardner nekalbėjo. Matyt jis apie dabartinės vyriausybės nusiteikimą buvo išpėtas iš anksto.

Nors, darbą pradėjusi, Pakso vyriausybė teigė, kad sutarties su „Williams“ panaikinti ji nesieks, tačiau ją įvertinti visgi kviečiasi tarptautinė, pasaulinė žinoma, anglų bendrovė. O čia gali iškilti jau pats opiausias klausimas tarp daugelio Baumgardner Paksui atsakytų klausimų. Ką Lietuvos vyriausybė darys, jeigu londoniškiečiai teisės žinovai ras sutartį neteisėtą? Ar „Williams“ tokį jų sprendimą priims? Ar sutiks sutartį persvarstyti iš naujo? Ir kas bus, jeigu šie JAV verslininkai bendrovę iš JAV verslininkų nekreips dėmesio ir reikalaus Pakso vyriausybės Lietuvos vardu pasirašytą sutartį vykdyti?

Kazin, ar Lietuvos valdžia suvokia, kad verslas yra kitas pasaulis, mažai surištas su kokiom nors valstybinėmis institucijom bei demokratijom. Pagrindinis, verslą su kuo nors saistantis, dokumentas

yra sutartis. Žinoma, teisininkai tikina, kad nėra tokios sutarties, kurios nebūtų galima sugriauti, arba kuriai nors pušei nuo jos atsikasyti, bet tai priklauso nuo kainos ir... kas ją moka. Verslui gi niekas daugiau nerūpi, kaip tik pelnas. O jeigu nuostolis — kas ir už jį moka? Pirmus metus „Williams“ dirbo nuostolingai — verslui, tai peilis po kaklu. Jeigu taip bus ir šiais metais, ir dar kitais trečiais metais, bendrovė ieškos išieties. Jeigu tik galės, sutarties ribose nuostolio atlyginimo reikalaus iš Lietuvos vyriausybės, visiškai nepaisydama, kad dėl to valstybė ir paskutines kelnes numisautų. Negavusi kels skandalą, kaltins Lietuvą ir, ko gero, galvatruktis dums iš jos lauk. Jeigu taip įvyks, kokie Lietuvos atgarsiai nudundės per verslo pasaulį? Ar benorės koks nors kitas verslininkas kelti čia koją? Tikiau, kad Lietuvos žmonės gerbs ryžtingus Pakso-Maldeikio žingsnius, tačiau visapusiškam egzaminui prieš tautą išlaikyti jiems abiejiems prireiks daugiau išminties negu drąsos. Šiandien tauta jų pusėje. Mažeikiškiai, kurių rajone bedarbių daug ir kasdien jų gausėja, sužinoję apie įmonės nuostolį, jau garviai piktinasi dėl amerikiečių atlyginimų, siekiančių po 10,000-20,000 dol. per mėnesį, ir ne vienas jau šūkteli „Yankee go home“. Manau, kad namo vyti jų nereikia. Pakso vyriausybė tik reikėtų, žinoma, teisėtai ir sąžiningu keliu, išvengti tolimesnio skolinimo, skolų garantijų ir bendrovės skolų apmokėjimo. Taip pat

nepasirašyti jokių naujų, Lietuvą įpareigojančių, raštų. Pagal sutartį „Williams“ bendrovė yra „Mažeikių naftos“ vadovė, todėl ir jos reikalus ieškoti žaliavos, ją perdirbti ir pelningai parduoti. O jeigu jai taip neišeina ir dėl to ji nori Mažeikių atsikratyti, tegul iš Lietuvos bėga pati. Ir ne dėl blogos Lietuvos vyriausybės politikos, bet dėl nesugebėjimo verstis. Taip žaidimą baigusi, Pakso vyriausybė gal ir nepralaimėtų.

*** Ignalinos atominė elektrinė (IAE) pranešė** siemet pradėsianti talpinti panaudotą branduolinių kurą į naujo modelio talpas. 1993 m. IAE ir Vokietijos bendrovė GNB pasirašė sutartį dėl 20 CASTOR ir 40 CONSTOR tipo talpų panaudotam branduoliniam kurui saugoti išsigijimo. Bendra sutarties suma siekia apie 30 mln. Vokietijos markių (55 mln. litų). Panaudotas branduolinis kuras CASTOR ir CONSTOR tipo talpose gali būti saugomas 50 metų, po to jį reikėtų išgabenti į „amžino laidojimo“ vietą, bet tokios vietos Lietuvoje kol kas dar nėra numatyta ir nėra susitarta su jokia užsienio valstybe dėl panaudoto kuro išvežimo. (BNS)

*** Kretingos r. Lapkričio 26 d.** Tubašius Šv. Andriejaus bažnyčioje buvo švenčiami parapijos tituliniai atleidai ir pašventinti parapijos namai. Šią parapiją aptarnaujantis kun. L. Scheifele OFM tikisi, jog parapijos namų buvimas padės suaktyvinti parapijos gyvenimą.

DRAUGAS, 2001 m. sausio 17 d., trečiadienis

3

Danutė Bindokienė

Visas pasaulis — tik smėlio grūdelis

Seniai, labai seniai, kai žmogaus laisvalaikio valandų neužgozdavo televizijos, filmų, radijo laidos, kompiuteriai (ar gali mūsų jaunieji išivaizduoti tokius „primityvius“ laikus?) ir dabar įprastosios pramogos, kai žmonės apskritai turėdavo daugiau laiko, viena mėgstamiausių pramogų buvo mįslės. Jos buvo menamos ir vargingose pirkelėse, ir didikų, net valdovų, rūmuose. Dėl neatspėtos mįslės buvo prarandamos karalystės, pralaimimi karai; jaunuoliui, norinčiam laimėti karalaitės širdį ir ranką, nepavykus atspėti mįslės, buvo nukertama galva... Na, gal ir ne visai taip, bet visgi mįslių gausu beveik kiekvienos šalies tautosakoje, jos savo populiarumo iš dalies nėra praradusios iki mūsų laikų.

Tačiau nenuoroma žmogus daug šimtmečių jau suka galvą, besistengdamas atspėti patias sunkiasias, kol kas tik iš jo pastangų pasiūpančias, visatos mįsles. Viena jų: ar Žemė yra vieniintelė planeta, besidžiaugianti gyvyšios gamtos įvairove, ar yra kažkur daugiau saulų, planetų, galinčių išugdyti ir išlaikyti gyvybę, galbūt net kažkokias protingas būtybes — žmones? Kita — kiek sena yra mūsų Žemė, kada joje pirmą kartą suplazdėjo gyvybės užuominos?

Žmonijos trukmės amžius mūsų planetoje, rodos, jau neblogai suvoktas, tačiau ir jis dar tebekinta. Nauji atradimai, geresnės priemonės tų radinių amžiui nustatyti, žmonijos pradžią vis nustumia tolyn, ir gilesnį ir gilesnę prose-

novę. Vadinasi, šio atradimo procesas tebevysta. O kaip su Žeme? Turimomis galimybėmis apskaičiuota, kad ši planeta yra maždaug 4,5-4,6 milijardų metų senumo. Geologijos mokslo vadovėliai ir šiaip knygos tomis temomis tvirtina, kad ištisus šimtus milijonų metų po susiformavimo, mūsų planeta buvo netin- kama jokiai gyvybei. Jos paviršius sudarė daugiausia iš tirpusių uolienų, įvairių chemikalų „tyrė“, o virš jos sukosi nuodingų garų, dujų sū- kuriai, kuriuose nebuvo vietos vandens garams. Tik maždaug prieš 400 milijardus metų Žemės paviršius šiek tiek atvėso, pradėjo atsirasti vandenynai, o po to — tik vienas žingsnis ir pirmosios gyvybės atsiradimą — apytikriai apie 3,85 milijardus metų...

Del visų tų teorių ir „atradimų“ eiliniam žmogui galbūt per daug galvos nesopa. Vis tik privertia susimąstyti. Kaip mūsų himno autorius Vincas Kudirkas kažkada elia- vo: „ne tas yra didis...“ Ne vi- suomet patys svarbiausi, ver- tingiausi, labiausiai branginti- kama jokiai gyvybei. Jos pa- viršius sudarė daugiausia iš- tirpusių uolienų, įvairių che- mikalų „tyrė“, o virš jos suko- si nuodingų garų, dujų sū- kuriai, kuriuose nebuvo vietos vandens garams. Tik maždaug prieš 400 milijardus metų Žemės paviršius šiek tiek atvėso, pradėjo atsirasti vandenynai, o po to — tik vienas žingsnis ir pirmosios gyvybės atsiradimą — apytikriai apie 3,85 milijardus metų...

Tas ir mus moko, kad kiekvienas esame kažkuo svarbus, kiekvienas paliekame savo pėdas Žemės istorijoje. Kokios tos pėdos — tai jau mūsų pasirinkimas...

Del visų tų teorių ir „atradimų“ eiliniam žmogui galbūt per daug galvos nesopa. Vis tik privertia susimąstyti. Kaip mūsų himno autorius Vincas Kudirkas kažkada elia- vo: „ne tas yra didis...“ Ne vi- suomet patys svarbiausi, ver- tingiausi, labiausiai branginti- kama jokiai gyvybei. Jos pa- viršius sudarė daugiausia iš- tirpusių uolienų, įvairių che- mikalų „tyrė“, o virš jos suko- si nuodingų garų, dujų sū- kuriai, kuriuose nebuvo vietos vandens garams. Tik maždaug prieš 400 milijardus metų Žemės paviršius šiek tiek atvėso, pradėjo atsirasti vandenynai, o po to — tik vienas žingsnis ir pirmosios gyvybės atsiradimą — apytikriai apie 3,85 milijardus metų...

sigyvenome pas ją, aš su mama ir Nijole Šliesoraitytė. Mokykloje prasidėjo egzaminai, kuriuos labai sekmingai išlaikiau.

Jau žinojau, kad ekspedicija darbą baigė. Statybų Kamniuje nepatvirtino. Paraišau laišką Mykolaitienei į Barnaulą. Ji su dukrele Aida taip pat gyveno Kamniuje, bet po J. V. Stalino mirties tremtiniais galima buvo gyventi visame Altajaus krašte; ji išsikėlė į Barnaulą ir ten dirbo vaistinėje provizore, o Aida pradėjo studijuoti matematiką. Buvo labai gabi (baigė studijas Vilniuje). P. Mykolaitienės paprašiau, kad surastų man Barnaulo med. seselės darbą. Nutariau ir aš išva- žiuoti iš Kamniaus. Ji man labai greit parašė, kad atvažiuočiau, darbą man surado, leido, kol susirasiu kambarį, gyventi pas ją. Mama kol kas pasilikė gyven- ti Kamniuje pas Arūnienę.

Skyriausi su Kamniumi, visai neliūdėdama, nors gaila buvo palikti gerus draugus. Visa Kamniaus lie- tuvių bendruomenė buvo labai draugiška.

1955 m. rudenį sėdau į garlaivį ir išplaukiu iš Kamniaus, ir jau šį kartą visam laikui.

Barnaulas buvo didelis, senas Sibiro miestas. Čen- tras po Kamniaus atrodė gražus. Gatvės placios, namai mūriniai. Per miestą nutiesti tramvajaus bėgiai. Bar- naulas atrodė ne tik didelis, bet ir triukšmingas. Daug stambių įmonių, gamyklų, kuriose dirbo tūkstančiai žmonių. Toliau nuo centro namai buvo daugiausia me- diniai su dideliais daržais. O miesto pakraščiuose pra- sidėjo naujų rajonų statyba; 5-aukščiai namai panašūs kaip visoje Tarybų Sąjungoje. (B.d.)

ATSIMINIMAI 1941-1962 M.

DANUTĖ LINARTAITĖ-PETRAUSKIENĖ

Nr.31

Bet buvo atsitikimas, kad Obė perėjus, mane pasitiko didelės didžiulių šunų būrys. Tikriausiai jie buvo iš netoli esančių vaikų namų. Labai išsigandau, nes jie apsupo mane ir labai lojo. Tada aš su jais pradėjau kalbėti rusiškai. Stovėjau vietoje nejudėdama ir kalbėjau, kalbėjau. Jie nustojo loti, vienas pradėjo bėgti, paskui jį ir kiti. Apmirusia širdimi nuėjau į darbą.

Pavyzdžius greitai aprašydavau ir sėdėdavau iki ryto prie geležinės krosnelės. Teko dirbti ir Obės vidu- rlyje.

Pavasaris ateidavo staiga. Iš ryto dar važiuojame per Obę sunkvežimiu, vandens buvo nedaug, o kai vakare reikėjo grįžti (prie traktoriaus buvo pakabintos gijos rogės), atrodė, kad plaukiame upe. Jau man iš vakaro pasakė, kad porą savaitių reikės gyventi kitoje Obės pusėje, nes važiuoti pavojinga, o naktį vaikščioti per Obę neįmanoma.

Sako, nieko neatsitiks, jei porą savaitių nenuėisi į mokyklą. Aš į krepšelį susidėjau truputį maisto, dra- bužių ir iš ryto nuėjau į raštinę. Nusprendžiau nesig- inčtyti ir porą savaitių padirbėti kitoje Obės pusėje. Iškomandiravo viršininko žmoną, techniką ir mane.

Linksmi šnekučiuodami, priėjome Obę, o ant upės mažai matėme ledo, tik vanduo. Galvoju — kas bus, tas bus, eisiu. Bet toli eiti neteko. Žiūrime, ledas trūkės — didelis tarpas. Žiūrėjau pasilenkusi, ledas toks storas, kad nesimatė galo. Propėra pilna vanden. Stovėjome ir nežinojome, ką daryti. Viršininko žmona sako: reikia eiti, juk tai mūsų darbas. Aš pro tą propėrą šokau, atrodė ant ledo, o prisėmiau pilną batą ledinio vandens. Vandenį iš bato išpyliau ir jiems abiem sakau: jūs kaip norite, o aš grįžtu į krantą. Aš dar jauna, gyvenimas man tik prasideda. Jie man nieko nesakė, tikrai kultūringi leningradiečiai, nuėjo vie- ni, o aš grįžau, tiesiai į polikliniką. Gydytojai viską pa- pasakojau, sakiau, kad vaikystėje esu sirgusi sąnarių uždegimu, kad mokausi medicinos mokykloje ir ji-man 3 dienoms davė nedarbingumo lapelį. Matyt, mane lagersis užgrūdino, nes aš pasiėjau teisingai. Virši- ninko žmona, eidama per Obę, taip sušlapo, kad labai sunkiai sirgo plaučių uždegimu.

O tada mane perkėlė dirbti prie rankinio gręžimo.

Tas pavasaris ir vasara man buvo labai sėkminga. Gręždavo netoli miesto ant Obės kranto. Dirbdavo tik viena pamaina. O, kadangi gręždavo rankiniu būdu, darbo būdavo nedaug, kol pasiekdavo akmenį, o tada darbas sustodavo. Būdavo, kad ir pora dienų gręžia akmenį. Aš tą vasarą labai nudėjau, daug mau- džiausi Obėje. Vakaraus mokausi. Mes ir vasarą atos- togų mokykloje neturėjome. Ir darbo metu galėjau mo- kytis, nes užrašydavau pamintus pavyzdžius ir vėl lais- va. Iš mokyklos dažnai užeidavome į šokius, kur šoko

ŽINOTINA

Informuoja JAV LB Krašto valdyba

JEIGU REIKIA ADVOKATO

Naujasios imigracijos įstatymas — LIFE — daugeliui atvėrė galimybes legalizuoti savo statusą šioje šalyje. Įstatymų žinovai primygtinai ragina nesinaudoti nežinomų ar neseniai susikūrusių įstaigų paslaugomis, siūlančių imigracijos paslaugas. Skaitytų dėmesii pateikiame imigracijos advokatų sąrašą, kurį pateikia Illinois Coalition for Immigrant and Refugee Rights įstaiga (gauta per LB Socialinių reikalų tarnybą):

Larry E. Adkison, tel. 312-346-1186;
Robert D. Ahlgren, tel. 312-782-1804;
Mark Anvaripour, tel. 312-750-0558;
Mercedes Badia-Moro, Donald Kempster, Martina Keller, Cheryl Lenz-Calvo, tel. 312-341-9730;
Ronal F. Berg, tel. 312-855-1118;
Richard Birnbaum, tel. 312-782-8210;
Joyce Carpenter, tel. 773-283-7803;

Don L. Chadwick, tel. 773-463-0400;
Gary Chodorow, Ruth Dunning, Susan Gzesh (of counsel), Cathy Higgins, Kalman D. Resnick, tel. 312-580-0100;
Marketa Lindt, tel. 312-853-7784;
Alma Alvarado, tel. 708-524-8684;
Michelle Neal, tel. 312-922-9212;
Fragomen, Del Rey, Bernsen & Loewy, tel. 312-263-6101;
Mark S. Davidson, William Schiller, tel. 312-499-9000;
Kevin Lawrence Dixler, tel. 312-588-0500;
Susan Fortino-Brown, tel. 312-341-9009;
Kenneth Y. Geman, tel. 312-263-6114;
Carlos Gonzales, tel. 312-829-2055;
William E. Lasko, tel. 312-782-4762;
Emily Love, tel. 847-492-1612;
Scott Pollock, tel. 312-444-1940;
Susan Compennelle, David Rubman, tel. 312-341-1907.

APIE VAIKŲ SVEIKATOS DRAUDIMĄ — „KID CARE“ PROGRAMĄ

Illinois valstija siūlo „Kid Care“ — vaikų sveikatos draudimą, jums labai mažai arba visai nieko nekainuosiantį.

„Kid Care“ programa

Jei vaikas priklausys šiai programai, jis gaus visą medicininį aptarnavimą. Tokį aptarnavimą apima šios paslaugos: vizitai pas gydytojus, skiepai, sveikatos patikrinimas mokyklai ar sporto užsiėmimams, receptų skiriami vaistai, dantų priežiūra, regėjimo ir klausos patikrinimas, medikamentai, ligoninė ir t.t.

Ar gali jūsų vaikas kvalifikuoti šiai programai?

Jūs turite galimybę pritaikyti savo vaikui šią programą. Žinodami šeimos pajamas ir šeimos narių skaičių, iš pateiktos lentelės sužinosite, ar ši programa jums tinka:

Šeimos narių sk.	Met. pajamos
1	15,448 dol.
2	20,813 dol.
3	26,178 dol.
4	31,543 dol.
5	36,908 dol.

Pastaba. Pajamų kiekis gali keistis pagal Illinois valstijos ekonomiką.

Svarbu įsidėmėti, kad šie skaičiai yra tik apytiksliai. Jei jūsų pajamos tik šiek tiek didesnės, vaikas galbūt dar galėtų gauti šią apdraudą. Geriausias būdas įsitikinti — užpildyti nemokamą anketą šiai programai.

Kur gauti anketą

Skambinkite nemokamu telefonu 1-800-226-0768. Operatorius atsakys į visus iškilusius klausimus ir išsiųs paštą anketą. Taip pat galite kreiptis į vaikų gydytojus, priimančius šios rūšies — „Kid Care“ — apdraudą.

Praneša Illinois valstijos Sveikatos departamentas Paruošė Dalia Badariene

VIDEOJUOSTA VAIKAMS

Sunku įtikti vaikams, didelėmis ir mažėmis. Vienas neseniai pasirodęs, „Pirmas žingsnis“, animacinis filmukas vaikams, atrodo, atitinka pagaidavimus. Tai 30 min. ilgio filmukas, kuris buvo platinamas per Kaledų muzę Pasaulio lietuvių centre, Lemonte, gruodžio mėn. Jį galima užsakyti Internetu (tinklalapio adresas: www.pirmaszingnis.com)

ar skambinant 312-943-3731. Tinklalapyje viskas paaiškinta lietuvių ir anglų kalbomis. Pačios kasėtos viršelyje ir filmuko tik lietuvių kalba.

Filmuko fragmentus sujungia animacinis krokodilas Karis. Jis prisistato filmuko pradžioje ir pristato kiekvieną filmuko dalį. Pristatomos raidės, spalvos, skaičiai, formos, priešingybės (arti/toli, žemyn/aukštyn ir pan.) kelionių prie-

Vinco Krevės lit. mokyklos mokiniai (Philadelphia, PA) pasikeičia kaledinim dovanelem. Iš kairės: P. ir V. Razgaiciai ir D. Volertas. D. Surdenienės nuotrauka.

monės (laivas, traukinys ir pan.) Įjungta ir iliustruota daina, kuri pasiskolinta iš populiarios Lietuvos programos „Tele bim bam“ („Namas ant tele bim bam kojėlės“, m. ž. Neringos).

Nesu pedagogė, tai palikis žiūrovams analizuoti filmuko pamokymo metodologiją. Turėjau progos pažiūrėti filmuką su kitos rūšies „eksperte“, savo trejų su puse metų seserėčia, Gintare, daugelio filmukų veterane. Ji tuo metu matė filmuką pirmą kartą. Filmukas, atrodo, palaikė jos dėmesį savo spalvingumu, muzika, judesiais. Pirmą kartą žiūrint filmuką, truputį išsigando, kai viena forma (kompiuterinis robotas, sukurtas iš medžio) lyg į jos pusę (prie ekrano) žengė žmogelis, nurodantis „arti“ ir „toli“. Kiek teko girdėti iš jos tėvelių, tas neatbaidė jos nuo pakartotinių filmuko žiūrėjimo kitomis progomis. Gintarės dėmesį ypač palaikė formos. Ji kartojė formų pavadinimus — „apskritimas“, „keturkampis“, ir pan. (Jau tą buvo pasimokius priešmokyklinio amžiaus vaikų „Pipirų ratelėje“ ir filmuko talkininkų rate buvo matyti to ratelio mokytojos vardas ir pavardė.) Gintarė man paaiškino, kad „jie kalba lietuviškai“, lyg tai būtų jai staigmena animaciniame filmuke.

Kiekvienas vaikas yra skirtingas — kas jam patiks, nepatiks, ar bus įsidėmėta. Matosi, kad „Pirmo žingsnio“ rengimo projektas pareikalavo daug laiko, gal net kelis metus. Juk čia ne tik žmonių kasdieninis darbas, bet projektas, kuriam matė reikala. Talkininkų pavardės (daugiausia pažįstamos Čikagos lietuvių visuomenei. Kiti asmenys neseniai atvykę iš Lietuvos ir įsikūrę Čikagos apylinkėse. Renata Stankienė, Vytautas Naudzius, Aldona Naudziūnienė, Raimondas Kavaliauskas, Alytė Simonaitienė, Kostas Stankus, Linas Simonaitis, Egidija Nefiodovienė. Jų tarpe muzikos daktarė, kompiuterio grafikos specialistas, mokytojos, motinos, tėvai ir seneliai. Filmukas suprojektuotas „Debris Imaging“ firmos.

Kas ypač pagirtina apie filmuką? Įvairovė ir modernizmas. Buvo stengtis mažiesiems vaikams perduoti lietuvišką abėcėlę, lietuviškus pavadinimus jų pasaulyje matomiems daiktams. Ne kartą girdime jaunų tėvų ir mokytojų nusiskundimą, kad trūksta lietuviškų filmukų ir kompiuterinių žaidimų. Štai atsirado prašymų išsipildymas. Seneliai, kurie Lietuvoje ieško filmukų, randa daug vertimų iš kitų kalbų, o kartais lietuvių kalba girdima, bet girdima ir originali kalba. Kituose fil-

mukuose visai negirdima balso, ten tik animacinės figūros ir muzika. Jauniems vaikams, kuriuos turime auginti dvikalbėje aplinkoje, reikia lietuvių kalbos pavyzdžių.

Kas gal pataisyti? Atrodo, kad filmuko aplanko aprašymą galėjo patikslinti lietuvių kalbos gramatikos specialistas ar specialistė. Pačiame filmuke girdėti visokių balsų, kalbant įvairia lietuvių kalbos tarso, bet atrodo, vaikams tas netrukdo. Dainelės apie musę melodija linksma, bet

kai kurie tėveliai gal truputį pasiskųs, kad dainuojantis vaikas nori mušti musę. Koks čia gamtos draugas? Galima gal pateisinti, kad mažiems vaikams visi žodžiai nesuprantami, o linksma dainelė prasideda pasaka apie kelią pas močiutę...

Reikia pasveikinti „Pirmo žingsnio“ iniciatorių ir atliekėjus. Linkime jiems sėkmės sugalvoti naujų išradimų projektų.

Ramunė Kubiliūtė

IŠ „KARIO“ ŽURNALO PUSLAPIŲ

Žurnalas „Karys“, įsteigtas Lietuvoje 1919 metais, vėliau atgaivintas JAV — 1950-aisiais, o nuo 1991 m. vėl išeinantis tėvynėje, vis dar gražiai pažangą ir yra laukiamas svečias, ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje.

Mus pasiekė 2000 m. paskutiniai numeriai — Nr. 22 ir 23. Kaip atsimename, šis Krašto apsaugos ministerijos žurnalas pradžioje buvo mėnesinis. Po to kurį laiką ėjo kartą per savaitę, o prieš keletą metų pasidarė dvisavaitiniu leidiniu.

Dabar žurnalas yra 32 puslapių, spausdina nemažai nuotraukų (daug jų spalvotos). Dauguma medžiagos yra apie šiuos dienų Lietuvos kariuomenę, nors randama ir istorinio pobūdžio rašiniai. Nr. 22 spausdinama medžiaga apie Lietuvos Krašto apsaugos ministro pasikeitimą. Ketverius metus šias pareigas ėjęs Česlovas Stankevičius pasidavė ambasadoriui, Lietuvos misijos prie NATO vadovui, Linui Linkevičiui. Lygiai tokia pat procedūra vyko ir prieš 4 metus, kai krašto apsaugos ministro pareigas L. Linkevičius perdavė ambasadoriui Č. Stankevičiui.

Šiame numeryje, skyrelyje „Visuomeninės organizacijos“ yra rašinys — „Lietuvos šauliai — kelyje į kovos rikiuotę“. Jame aprašomas 2000 m. lapkričio 4 d. Kauno Muzikiniame teatre buvęs Lietuvos Šau-

lių sąjungos suvažiavimas, kuriame dalyvavo 168 delegatai, atstovaujantys daugiau kaip šešioms tūkstančiams šios visuomeninės organizacijos narių.

Kaip čia teigiama, suvažiavime dalyvavo ir, nuo 1923 m. Šaulių organizacijai priklausanti, ilgą laiką išseivioje gyvenusi Ona Mikulskienė. Cituojami jos žodžiai: „Dabar grįžau į tėvynę ir esu laiminga. Norėčiau kreiptis į jaunimą — nepalikite Lietuvos. Išvazinėję Pietų ir Šiaurės Ameriką, Australiją, buvau Sibire, bet niekur nieko gražesnio negu Lietuvoje, nematėčiau“.

Čia taip pat kalbėjo Šaulių vadas išseivioje Mykolas Abarius, kuris pareiškė, kad „išseivioje mūsų gretos retėja — laikas negalėtingas“. Tačiau jis teigė, jog „mums jėgų teikia tai, kad matome Šaulių sąjungą stiprėjančią tėvynėje“. Nuotraukoje matome momentą, kuriame Lietuvos Šaulių vadas J. Gecas įteikia apdovanojimo ženklą M. Abariui.

Taip pat šio numerio puslapiuose yra aprašomas neseniai susuktas 1 valandos dokumentinis filmas apie gen. Povilo Plechavičiaus armiją, pavadintas „Nežinoma kariuomenė“.

Kaip teigiama, mintis sukurti filmą apie legendą tapusią Lietuvoje Plechavičiaus armiją, iš tiesų mažai žinomą lietuvių karių dalinį, Vietinės rinktinės draugijos nariams kilo prieš 3 metus. Filmo kūrejai — scenarijaus autorius Juozas Virzonas, režisierius Algis Prockys, operatorius Tadas Dambrauskas ir „Nežinoma kariuomenės“ veikėjai — buvę „plechavičiukai“ — Antanas Paulavičius ir Stasys Gvildys. Jie pasistengė, kad šis filmas būtų užbaigtas iki Lietuvos Kariuomenės dienos, ir atiduotas žiūrovų vertinimui.

Rašinio autorius Ginas Pini-gis teigia: „Butina, kad Kino juosta „Nežinoma kariuomenė“ pamatytų kiekvienas Lietuvos kariuomenės dalinys, visos KASP ir Šaulių formuotės,

SKELBIMAI

ELEKTROS ĮVEDIMAI — PATAISYMAI
Turio Čikagos miesto leidimą. Dirbu užmiesty. Dirbu greitai, garantuotai ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIŲ, NAMŲ, SVEIKATOS, IR GYVYBES DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukse S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(773) 581-8654

Kalame visų rūšių „sidings“, „soffits“, įdedame lietuviškus (gutters) ir dengiamo stogus. Skambinti Romui tel. 630-774-1025.

STASY'S CONSTRUCTION
Stalniai darbai, rūšių, vonių ir virtuvų įrengimas; priestatai; keramikos plytelės, „sidings“, „soffits“, „decks“, „gutters“, plokšti ir „shingle“ stogai; cementas, dažymas. Turio darbo draudimą.
S. Benetis, tel. 630-241-1912.

Vyrų ir moterų kirpėja.
15 metų patyrimas.
Greitas, malonus patarnavimas.
Skambinti Vandai, tel. 708-422-6558.

ATTENTION IMMIGRANTS!
Canada and Australia are accepting applicants for Permanent Residence! For free information call: 1-773-282-9500.
GTS concentrating in immigration www.immigration-service.com

Reikalinga išteklėjusi moteris prižiūrėti vaikus ir namų ūkį.
Darbas visą dieną, kartais ir savaitgaliais. Motina ligonė. Turi vairuoti ir turėti automobilį. Darbas be aktyvumo.
Skambinti 708-396-6412 (pager).

GREIT PARDUODA

RE/MAX REALTORS
OFFICE (773) 586-5868
HOME (708) 425-7160
MOBILE (773) 590-4295

RIMAS L. STANKUS
• Greitas ir sąžiningas patarnavimas
• Nuosavybės įkainavimas veltui
• Perkame ir parduodame namus
• Pensininkams nuolaida

Oak Lawn išnuomojamas butas — \$600 mėn. su šiluma ir elektra.
Beverly išnuomojamas 4 miegamųjų namas, yra 2 mašinų garažas. Vakariniame Oak Lawn dalyje, ramioje vietoje parduodamas „townhouse“ — 4 miegamieji, 2 vonios. Yra didelis dviejų mašinų garažas. Artai golfo laukas, baseinas, parkas.
Skambinti: 773-767-2400, First Rate Real Estate, Aušra Padalino.

Medicinos įstaigai Wheeling, IL, reikalingas masażistas.
Privalo turėti Amerikoje išduotą leidimą. **Skambinti tel. 847-392-8080.**

Reikalingi taksi vairuotojai. Pats apmokau. **Skambinti tel. 847-774-6643.**

A newly formed Community Bank located in the southwestern suburbs is offering excellent career opportunities for part time Account Executives. These positions require prior New Accts. and Teller experience. If you desire to be a part of a company with great benefits and a team-oriented approach call or send resume to: **Community Bank of Lemont 1237 State St. Lemont, IL 60439 630-257-1900**

Aukojo Lietuvos partizanų šelpai:

- \$400** Jūrų Šaulių kuopa „Klaipėda“, per Juozą Mikulį (iš viso \$2,400).
- \$200** Balandas Gediminas (iš viso \$600); Jūrų Šaulių „Palangos“ kuopa, St. Petersburg, FL, o/o Shukis Alfis.
- \$100** Andriukaitis Bruno (iš viso \$250).
- \$50** Radvenis E.N. (iš viso \$200); Urbonas Barnabas R.; Samulevičius Antanas; Erčienė Gražina (iš viso \$100).
- \$25** Šimonai Jonas, Marija; Kirštein Raimund.
- \$20** Narušas J.; Ilgūnas Stasys.
- \$10** Orentas A.; Pocius A.

Lietuvos Partizanų globos fondo valdyba ir sušelpantieji partizanai nuoširdžiai dėkoja aukotojams.

Aukos siųsti: L.P.G. Fund, 2711 West 71 Str., Chicago IL 60629.

moksleivija. Nežinoma kariuomenė — kiekvienam lietuviui svarbus ir brangus mūsų istorijos žiupsnis“.

„Kario“ Nr. 22 yra ir išseivioje gyvenantiems tautiečiams įdomus rašinys, pasakojantis, kad Čikagoje esantis Lietuvos laisvės paminklas buvo atidengtas prieš 40 metų — 1960 m. lapkričio 20 d., minint atkurtos Lietuvos kariuomenės 42 metų sukaktį. Čia pažymima, kad paminklo iniciatorė ir darbų vykdytoja — Lietuvos veteranų sąjunga „Ramovė“ ir jos sudaryto paminklo statybos komitetas

Ed. Šulaitis

LAISVĖS GYNĖJŲ ATMINIMUI VAŠINGTONE — POEZIJA IR DAİLĖ

Sausio 14 d. Lietuvos ambasadoje Vašingtone įvyko poezijos ir dailės vakaras, skirtas pagerbti laisvės gynėjų atminimą bei paminėti M. K. Čiurlionio gimimo 125-ąsias metines. Gausiai ir ambasadą susirinkusiems Amerikos lietuviams, Lietuvos draugams ir diplomatom Lietuvos ambasadorius Stasys Sakalauskas priminė prieš 10 metų Vilniuje vykusius lemtingus įvykius. Laisvės gynėjų atminimas buvo pagerbtas tylos minute. Renginio metu, ambasadoje buvo atidaryta Amerikoje gyvenančių menininkų darbų

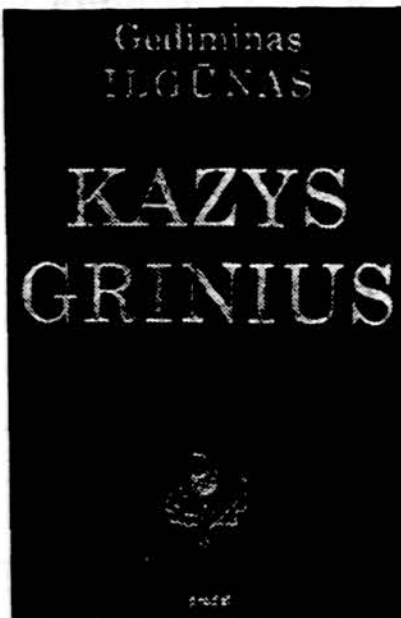
paroda, dedikuota M. K. Čiurlionio 125 metinėms. Parodą pristatė Čikagoje gimusi menininkė ir parodos kuratorė Daiva Valerija Karužaitė. Ši paroda atvežta iš Čikagos, kur praėjusių metų lapkričio mėn. buvo specialiai surengta Čiurlionio festivalio. Aktorė Audrė Budrytė atliko vaidinimą „Laiškai Sofijai“, interpretaciją pagal M. K. Čiurlionio ir Sofijos Kymantaitės laiškus. Poezijos ir dailės vakarą ambasada surengė kartu su Amerikos lietuvių meno draugija.

R. Katinskas

VERTINGAS ISTORINIS AUTOBIOGRAFINIS LEIDINYS

JONAS DAUGĖLA

Buvęs Lietuvos prezidentas dr. Kazys Grinius, gimęs 1866 m. gruodžio 17 d., mirė 1950 m. birželio 4 d. Jo penkių dešimčių metų mirties sukakties proga Lietuvoje išleista, rūpestingai paruošta, G. Ilgūno knyga „Kazys Grinius“. Knygos leidimą, be kitų, išskirtinai dosniai parėmė ir Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus.

Knygos „Kazys Grinius“ 627-uose puslapiuose labai vaizdžiai nupieštas šios spalvingos asmenybės portretas, kuris skaitytojui rodomas lyg veidrodyje, kuriame kiekvienas gali nesunkiai įžūrėti ir veik išsiojimo mūsų visos tautos išgyvenimų vaizdus, kurie prasideda dar rusų carų vergijos dienomis, tęsiasi per tautinio atgimimo romantiką gadyne, piešia tautos laisvo gyvenimo dienas ir baigiasi žiauria bolševikine okupacija. Labai gaila, kad K. Griniui nebeteko vėl pasidžiaugti antrosios nepriklausomybės atstatymo džiaugsmu.

K. Grinius gimė Suvalkijoje, Vaicuvos ūkininko sodyboje. Jo vaikystės metais mūsų istorinė tauta buvo ant išnykimo ribos. Kaip ir visiems kitiems mūsų ūkininkų vaikams, jam irgi teko paragauti piemens duonos. Tačiau mokytis tėvai jį išvežė į Marijampolės gimnaziją. Tais metais ir vyresniąją gimnazijos klasę laikė egzaminus iš kunigų seminarijos pašalintas Vincas Kudirka. Tad jie susipažino ir artimai susidraugavo. Ši draugystė išsivystė į nepalaužiamą ideologinį ryšį, kuris sukūrė varpininkų pasaulėžiūrą ir judėjimą ir vėliau naują politinę srovę.

Tuo metu Rusijoje prasidėjo bruzdėjimas prieš carų diktatūrą. Judėjimo organizatoriai sukūrė socialistų judėjimą, kuris vėliau išsivystė į socialdemokratų politinę partiją. Į judėjimą įsijungė Griniaus žmona Joana Pavalkytė, patraukdama ir savo vyrą įsi-

jungti į socialistų eiles. Tačiau Grinius kažkaip savaime abejojo, kad „susivieniję viso pasaulio proletariai“ galėtų istorinei lietuvių tautai patikinti laisvę ir kasdieninio gyvenimo gerovę. Jis buvo ištikinęs, kad bet kokios tautos laisvės prosvaitės gali būti patikėtos tik savos tautos sūnų ir dukrų jėgomis. O taip pat savomis jėgomis gali būti sukurta ir tautos žmonių kasdieninė gerovė. Žymusis teisininkas prof. Roemeris rašo: „Varpininkai paėmė tikrai demokratine, bet ne socialistine linija, kurią ir išlaikė iki galo“, o Ilgūnas dar papildo: „Tokie idealistai buvo K. Grinius, lietuvių tautinio atgimimo gadyne švyturys“ (157).

Tautinės valstybės idealus, tik jau daugiau romantiškos nuotaikomis, puoselėjo V. Kudirka „Varpe“. Grinius, įsijungęs į „Varpo“ bendradarbių eiles, pradėjo jau daug ryškiau skleistis tautinės valstybės idealus tautoje ir stiprinti mūsų žmonių pasitikėjimą savomis jėgomis. Jis buvo pats pirmasis, tokioje švietimų vergijos aplinkoje išvėliojęs Lietuvos nepriklausomybės klausimą. Dar 1914 m. „Varpo“ Nr. 4 rašo: „Argi ne laikas daugiau pagalvoti apie didžiąją idėją šalies nepriklausomybės... Ar ne laikas būtų prie to mums rengtis.“

Mokslų ir darbo reikalais pasitraukęs iš tėvų žemės, Grinius kelis metus gyveno Rusijoje. Bolševikai nuzudė jo žmoną ir dukrą (jų abiejų palaikai liko amžinai ilstis sveltimoje žemėje), o jis pats skubėjo galimai greičiau sugrįžti į gimtuosius namus. Sugrįžimui pagaliau susidarė palankios sąlygos, bet sugrįžimą sutrukdė jo įsipareigojimai bendriesiems tautos reikalams. Paryžiuje tuo metu jau veikė mūsų vyriausybės sudaryta taikos konferencijos delegacija. Grinius buvo pakviestas sustoti Paryžiuje ir įsijungti į delegaciją. Jis buvo išrinktas repatriacijos komisijos pirmininku.

Sustojimas Paryžiuje buvo tik laikinas. 1919 m. lapkričio mėn. traukinys, kuriame keliavo ir Grinius, sustojo Kybartų stotyje ir „Štai ji, nepriklausoma Lietuva! Kiek apie ją svajota, kiek daug aukų sudėta! Kiek daug bendradarbių šios valandos nesulaukė“ (210).

Tuo metu Vilnių jau buvo užėmę lenkai. Naujai atkurtos Lietuvos vyriausybė buvo įsikūrusi Kaune. Grinius iš pat pirmųjų sugrįžimo metų įsijungė į valstybinio gyvenimo kūrimą. Tada kaip tik išryškėjo jo įgimti politinės veiklos talentai ir sugebėjimas

Prez. Kazys Grinius.

juos kūrybingai panaudoti. Lietuvos laukuose mūsų samvanoriai dar valė tėvų žemę nuo priešų kariuomenės likučių ir įvairaus plauko banditų, kraštą valdė Tautos taryba, bet jau buvo pradėta sparčiai ruošti Steigiamojo Seimo rinkimus. Nors Grinių daugiau traukė Vilniaus Didžiojo Seimo metu suorganizuota Valstiečių s-ga, bet į Steigiamąjį Seimą jis buvo išrinktas Liaudininkų socialistų sąrašu. Vėliau jo pastangomis šios abi partijos susijungė į Valstiečių liaudininkų sąjungą ir sukūrė centro partijos būdingą politinį junginį.

Steigiamasis Seimas, sukūrus naują valstybinio gyvenimo pagrindus, savo veiklą užbaigė. Buvo išrinktas pirmasis, o kiek vėliau antrasis seimas. Šiuose abiejuose seimuose absoliučią atstovų daugumą laimėjo Krikščionių demokratų partija. Jų sudarytos vienospartinės vyriausybės ir valdė Lietuvą. Į trečiąjį seimą daugiausia atstovų buvo išrinkta iš Valst. liaud. sąrašu. Tačiau jie seime nesudarė absoliučios daugumos, tad teko sueiti į koaliciją su socialdemokratais, kuriems dar ir tada buvo svetimi tautinės valstybės idealai, jie dar vis gyveno proletariato diktatūros nuotaikomis.

Prezidentu seimas išrinko K. Grinių, o jis vyriausybę sudaryti patikėjo savo bendraminčiui M. Slezevičiui. Bet tuo metu: „Lietuvos demokratėjimas ne visiems buvo prie širdies. Kai kurie karininkai nepritarė demokratinei valdžiai įtvirtinimui Lietuvoje“ (221). Susiorganizavo demokratėmis laisvėmis nepatenkintų karininkų grupė. 1926 m. gruodžio 17 d. buvo ruošiamasi tinkamai paminėti Didžiojo varpininko 60 metų amžiaus gimtadienį. Grinius prisimena: „Gal kokią 4-tą val. ryto mane pažadino iš miego, kambarin įsiveržė aviacijos

leitenantai. Jiem vadovavo kar. Mačiuka. Jis pareiškė, diktatoriaus vardu man iškas tuojau paleisti seimą ir paskelbti naujus rinkimus“ (334).

Grinius atsistatydino ir įvyko perversmas, kuris dar ir šiandien yra įvairiomis progomis prisimenamas. Kiekvienas savitai bando aiškinti tikrąsias perversmo priežastis. Kai kas dar tvirtina, kad už įvykusį perversmą Grinius pats sau prisiima kaltę. Tiesa, dar ir tada kai kurie Griniaus bendražygiai jį kaltino, kad per greitai įteikė savo atsistatydinimą. Bet pats Grinius savo atsistatymo priežastis kiek rimčiau aiškina: „Buvo daug aukštesnio laipsnio karininkų, kurie buvo pasiryžę išvesti kariuomenės dalinius į gatvę ir ginklu kovoti su perversmininkais“. Grinius jautė, kad gali prasidėti pilietinis karas. O, jo nuomone, „prasidejęs pilietinis karas būtų labai pavojingas Lietuvos nepriklausomybei. Aš laikausi nuomonės, kad neišmintinga ir rizikinga būtų kelti naminių karą, kad atžygiuotų iš Vilniaus tik per 100 km esančiai ir savo tvarką Lietuvoje padarytą“ (352).

Perversmas Lietuvoje užbaigė demokratines santvarkos ir seimų gadynę. Tuo pačiu užsibaigė ir Griniaus politinė veikla valstybiniame gyvenime. Pasitraukęs iš tiesioginės politinės veiklos, jis vertėsi gydytojo praktika, rūpinosi mūsų tautos žmonių sveikatingumu ir socialine globa. Ypač kovojo su tuo metu labai siaučiančia džiuvos liga. Medicinos klausimais parašė daug įvairių straipsnių.

Užėjus bolševikų, o vėliau nacių, vergijai, Grinius įsijungė į pogrindžio veiklą. Jis drauge su Krupavičiumi aukštėmis vokiečių pareigūnams įteikė griežtą memorandumą, kuriuo jie griežtai pasmerkė vokiečių vykdomą kolonizaciją ir nekaltų žmonių (žydų) žudynes.

Antru kartu bolševikinei armijai artinantis prie Lietuvos, Griniai pasitraukė į Vokietiją. Grinius įsitraukė į lietuvių visuomeninę veiklą. „Bet svarbiausia tuo metu Grinius buvo vienas VLIKo bendradarbių ir darė viską ką galėjo kankinamai Lietuvai padėti“ (473).

Paminklas Lietuvos prezidentui Kaziiui Griniui Lietuvoje.

Tuo metu jau JAV gyveno Griniaus sūnus Kazys ir Liūtas. O, be to, dar iš seniau gyveno ir brolis Jonas. Tad Griniai ir nutarė išvykti į JAV. Kiek pagyvenę Philadelphijoje ir Baltimorėje, išsikėlė į Čikagą.

Gyvenant Čikagoje, pradėjo silpnėti K. Griniaus sveikata. Visi suprato, kad šio tauraus varpininko gyvenimo dienos jau eina į pabaigą. Jo idėjos draugai pradėjo raginti, kad jis paliktų tautai savo politinį testamentą. Iš teisininkų buvo sudaryta komisija šio testamento pasiūlymų parengti. Tuo metu jis jau buvo visai praradęs regėjimą ir pats skaityti nebegalėjo, bet politinio testamento idėja Griniaus neviliojo ir jis jokio testamento nepasirašė.

1950 m. birželio 3 d. Grinius jau kankinosi mirties agonijoje, bet dar valdė sąmonę. Kaip tik tą vakarą jį aplankė Valdas Adamkus: „Atsisėdęs prie Griniaus lovos, Adamkus padavė fotoaparatai Liūtui, kuris paspaudė mygtuką. Turime unikalią simbolišką nuotrauką. Nepriklausomos demokratinės Lietuvos prezidentas kalbasi su būsimu atkurtos nepriklausomos demokratinės Lietuvos prezidentu. Praeitais, ateitis — senatvė ir jaunystė“ (527).

Rytojaus dieną senojo prezidento gyvybė užgeso, bet paliko nepalaužiamą valią, kurią jis išsakė šiais žodžiais: „Aukščiausios ir medžiaginės gerovės galime pasiekti tik laisvoje demokratinėje nepriklausomoje Lietuvos Respublikoje“ (566). Tais žodžiais ir užbaigiamas šis, rūpestingai pa-

DRAUGAS, 2001 m. sausio 17 d., trečiadienis

5

ruoštas ir skoningai apipavidalintas, istoriko Gedimino Ilgūno veikalas, kurį paskaičius, išryškėja šio valstybės vyro gyvenimas ir politinė veikla, ryškiomis spalvomis nuspalvintas ir mūsų visos tautos to laikotarpio gyvenimo vaizdai. Taip pat išryškėja ir kai kurios Griniaus būdo savybės. Visų pirma Grinius kasdieniniame gyvenime buvo labai taupus, jis ypatingai saugojo valstybinių ir visuomeninių pinigų naudojimą, bet tuo pačiu buvo, kiek imanoma, dosnus, kai reikėdavo pinigų skirti žmonių sveikatingumui palaikyti.

Būdamas Seimo nariu ir vėliau ministru pirmininku, jis nesinaudojo valdišku butu, neturėjo nei savo namo ar buto. Gyveno prisiglaudęs Slezevičiaus namuose. Išrinkus prezidentu, persikėlė gyventi į prezidentūros rūmus. Jis pats laisva valia susimazino prezidento atlyginimą.

Tuo metu prezidentūroje nebuvo nei vieno automobilio. Tad prezidentą Grinių buvo galima dažnai sutikti gatvėje, einant pėstute, pasiramstuiojant lazdele. Jis nevengdavo stabtelėti ir pasikalbėti su praiviais. Reikalui esant, naudojosi viešojo susisiekimo priemonėmis. Tada Kaune nei tramvajų, nei autobusų nebuvo. Keleiviai buvo vežami arklio traukiamu vagonėliu ant begių, vadinamu „konke“. Jokių „kūnsargių“ prezidentui nereikėjo. Jį visada lydėdavo vienintelis jo adjutantas kpt. A. Novickis.

Grinius mėgdavo išvažiuoti ir pasidairyti tolimesniuose šalies pakraščiuose — kai muose. Keliaudavo tik traukiniu ar autobusu. Iš stočių į kaimus arkliniu vežimėliu pa-

veždavo ir paglobdavo vietas ūkininkai. Jis labai mieliai jų sodybose pasisvečiuodavo. Apie bet kokias prezidento ar ministro pirm. keliones į užsienius tada nebuvo jokios kalbos. Net ir užsienių reikalų ministras retai išvykdavo į užsienį. Užsienyje veikė mūsų ambasados (tada ambasadoriai buvo vadinami įgaliotais ministrais ir nepaprastais pasiuntiniais).

Užvertus paskutinįjį leidinio puslapį, tenka tikrai stebėtis autoriaus Gedimino Ilgūno sugebėjimais surinkti tiek daug medžiagos ir taip ją knygoje panaudoti. Šiai knygai paruošti jis sėmėsi medžiagos iš 54 didesnės apimties leidinių ir dar panaudojo 121 mūsų periodinėje spaudoje paskelbtą straipsnį. O asmenvardžių rodyklėje išvardinta per 500 pavardžių.

Tad, taip stropiai paruošta ir išskirtinai dailiai apipavidalinta, knyga yra nepaprastai vertingas įnašas į mūsų istorinių veikalų lobyną.

Gediminas Ilgūnas. „Kazys Grinius“. Vilnius. Leidykla „Pradai“. 2000 m., 627 psl. Kietais viršeliais, iliustruota nuotraukomis. Kaina nepažymėta. Užsakymas #32. Leidyklos adresas: „Pradai“, Vrublevskio g. 6, 2000 Vilnius.

• **Panevėžys.** Gruodžio 13 d. grupė jaunimo iš A. Lipniūno kultūros centro lankėsi Pušaloto vidurinėje mokykloje. Bendrauta ir giedota, dalytasi vasaros prisiminimais drauge su gausiai susirinkusiais moksleiviais. Patys mažiausi maloniai nustebo, tarp atvykusių svečių pažinę savo vadovus iš vasarą Berčiūnuose vykusios stovyklos.

Pranešame giminėms, draugams ir pažįstamiems, kad, sulaukusi 96 metų, į Amžinybę iškeliavo mūsų mylima Mama, Uošvė, Senelė ir Prosenelė

A.†A.

ELEONORA KULIENĖ

Nuliūdę liko sūnus su žmonomis, keturi anūkai, penki proanūkai bei giminės Amerikoje ir Lietuvoje.

Velionė buvo žmona a.a. Vinco.

A. a. Eleonora bus pašarvota penktadienį, sausio 19 d. nuo 2 iki 4 v.p.p. ir nuo 7 iki 9 v.v. Turner & Porter Roncesvalles Chapel, 436 Roncesvalles Ave, Toronto, Ont., Canada, M6R 2N2. Tel. 416-533-7954. Atsisveikinimas 8 v.v.

Laidotuvės įvyks šeštadienį, sausio 20 d. Iš laidojimo namų 9:30 v.r. velionė bus išlydėta į Prisikėlimo parapijos bažnyčią, 1011 College St., Toronto, kurioje 10 v.r. bus aukojamos šv. Mišios už jos sielą. Po Mišių a.a. Eleonora bus palaidota šv. Jono lietuvių kapinėse, šalia savo vyro a.a. Vinco.

Vietoje gėlių prašome aukoti Resurrection Parish Relocation Fund, 1011 College Street, Toronto, Ont., Canada M6H 1A8.

Nuliūdę: sūnūs, mairčios, anūkai, proanūkai ir artimieji.

A.†A.

JULIUS P. AUGUSTAITIS

Gyveno St. Petersburg Beach, FL, anksčiau Čikagoje Marquette Parko apylinkėje.

Mirė 2001 m. sausio 15 d., 6 v.v. sulaukęs 43 m. Gimė Čikagoje.

Nuliūdę liko: vaikai Aras ir Laima, motina Petronėlė Bacevičiūtė, sesuo Dana Eddy su vyru Marcus, teta Elenutė Burlienė, teta Dana Petkūnienė su šeima ir kiti giminės.

Velionis pašarvotas penktadienį, sausio 19 d. nuo 3 iki 8 v.v. Brady Gill laidojimo namuose, 2929 W. 87th St., Evergreen Park, IL.

Laidotuvės įvyks šeštadienį, sausio 20 d. Iš laidojimo namų 9 v.r. velionis bus atlydėtas į Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčią, kurioje 9:30 val. ryto bus aukojamos šv. Mišios už jos sielą. Po Mišių velionis bus palaidotas šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame giminės, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę: vaikai, motina, sesuo, tetos su šeimomis.

Laidotuvių direktoriai: Donald M. Petkus. tel. 1-800-994-7600 arba petkusfuneralhomes.com

1997 m. gruodžio 16 d. Marijampolėje atidarytas Lietuvos prez. Kazio Griniaus muziejus. - Nauj. Eltos

Nuotr. Banitės Kronienės

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Ši sekmadienį, sausio 21 d., po 11 val. šv. Mišių, Lietuvių dailės muziejuje, PLC, Lemonte, bus aptariama aktuali tema — „Mūsų neigaliųjų poreikiai“. Kalbės Nijolė Maskaliūnienė, Rūta Vaznelienė bei Vita Annarino. Į „Atviro žodžio forumą“ visus maloniai kviečia „Saulutė“, Lietuvos Vaikų globos būrelis. Bus kavutė.

Vytauto Didžiojo šaulių rinktinių Čikagoje svarbus uždaras trimetinis susirinkimas vyks sekmadienį, sausio 21 d., 12 val. rinktinės namuose. Visiems VD rinktinės šauliams dalyvavimas privalomas.

Sausio 28 d., sekmadienį, Jaunimo centro moterų klubo narės maloniai kviečia visus į Jaunimo centro kavinę, kur nuo 8 val. r. galėsite pasivaikinti skaniais mielinais blynais ir su obuoline koše. Savo apsilankymu paremsite Jaunimo centrą.

Š. m. sausio 14-osios „Chicago Tribune“ numeryje net du kartus minimas Lietuvos vardas. Visų pirma, pažymimos gedulingosios Sausio 13-osios televizijos bokšto aukų metinės, spausdinama nuotrauka. Antras ilgas straipsnis, pavadintas „Mystery unveiled“, skirtas M. K. Čiurlioniui. Straipsnio autorius Alan G. Artner rašo apie lietuvių dailininko parodą, dar tebeveikiančią Paryžiaus d'Orsay muziejuje, o taip pat aptaria įvairius argumentus, išskylančius nagrinėjant abstrakčios dailės pradininkus, tarp jų — M. K. Čiurlionio ir V. Kandinskio darbus. Lygindamas M. K. Čiurlionį su kitais rusų ir belgų simbolistais, autorius teigia, jog savo geriausiuose darbuose M. K. Čiurlionio saitai su simbolizmu nėra tokie ypatingai stiprūs negu kitų dailininkų, bet užtat čia daug stipriau išreikšta abstrakti jausmų būseną — to siekė ir kiti menininkai. Straipsnyje pažymima, kad M. K. Čiurlionio menas niekada nepavirto gryna abstrakcija. Autoriaus nuomone, paskutiniaisiais metais M. K. Čiurlionio priėmimas į žymių žmonių — Jules Vernes, Rudolf Steiner ir Aleksandr Skriabin — būrį yra labai tinkamas, ir nuostabi paroda Paryžiuje tikrai liudija, kad M. K. Čiurlionis buvo toks pats svajotojas kaip ir jie.

Kaip pasakojo muzikas Ričardas Sokas, lietuviškose ekumeninėse pamaldose jo vadovaujamas jungtinis choras giedos liuteronų giesmę „Dieve Teve danguje“, kompozitoriaus J. Haydn kurinį „Būk pagarbintas“, o taip pat „O, Dieve, sergėk tėvų žemę“ ir kitas psalmes. Jungtinį chorą sudarys „Tėviškės“ evangelikų liuteronų parapijos choro, Marquette Parko, Brighton Parko, Ziono parapijos ir reformatų parapijos chorų atstovai. Ekumeninės Mišios vyks sausio 21 d., sekmadienį, 3 val.p.p. Švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijos bažnyčioje, Brighton Parke. Pamokslą sakys kun. dr. Kęstutis Trimakas.

„Saulutė“, Lietuvos Vaikų globos būrelis, dėkoja gausiai susirinkusiems talkininkams, padėjusiems sukrauti 610 siuntinių Lietuvos vaikų paramai sausio 6 d. Jau vėl suvežta suaukotų rūbų, avalynės, mokslo priemonių bei žaislų. Kitas vakarinis rūšiavimas ir pakavimas bus pirmadienį, sausio 22 d., 7 v.v. Pasaulio lietuvių centre, Lemonte. Renkamės rūšyje, prie Lietuvių fondo salės (t.y. sporto salės) rūbinės. „Saulutė“ dėkoja Lithuanian Mercy Lift už siuntinių persiuntimą bei rėmėjų, padengiančių siuntimo išlaidas suradimą, Pasaulio lietuvių centrui už prieigą ir savanoriams už nuolatine talką daiktus renkant, pakuojant ir kraunant į sunkvežimius.

Vaivos Senkutės piešiniai ir tapyba, Mindaugo Vitkausko vitražai bei Jono Dvairišio fotografijos „Lietuva 1933-1940“ bus eksponuojami ši šeštadienį, sausio 20 d., 7:30 val.v. Lietuvių dailės muziejuje, Lemonte. Vyks šių trijų dailininkų iš Lietuvos parodų atidarymas. Per atidarymą pasirodys „Delčios“ folkloro grupė.

Jūros skautų ir skaučių metinė iškilminga Klaipėdos dienos sueiga vyks sekmadienį, sausio 21 d. Visi broliai ir sesės prašomi dalyvauti 9 val. r. šv. Mišiose Pal. Jurgio Matulaičio misijos bažnyčioje. Po Mišių, 10 val. ryto — iškilminga sueiga PLC valgyklos patalpoje, Lemonte. Visiems nariams dalyvavimas privalomas. Tėveliai ir svečiai kviečiami.

Kaledų senelis (beje, Vytenio Lietuvninko bičiulis) džiaugėsi Lemonto Maironio lituanistinės mokyklos mokytojos Rimos Polikaitytės paruoštu pasirodymu ir visiems vaikams atnešė dovanėlių.

Indrės Tijūnelienės nuotr.

Čikagos ir apylinkių moksleivių ateitininkų susirinkimas penktadienį, sausio 19 d., vyks Giedrės Kazlauskaitės namuose. Pradžią 7 v.v. Susirinkimą baigsime 10:30 v.v. Visi nariai prašomi dalyvauti. Informacijai tel. 708-349-1911.

Jaunimo tautinis ansamblis „Grandis“ kviečia visus į diskoteką, vyksiančią sausio 20 d. 6:30-11 val.v. Willowbrook Ballroom. Muziką gros B96 radijo stoties DJ Markski.

Pasikeitė JAV pašto kainos. Nuo šių metų sausio 7 dienos pabrango JAV pašto patarnavimai. Tik vienu centu — iki 34 centų — pakilo 1 uncijos JAV vidaus laišakai. Stipriai pabrango oro pašto laišku siuntimas į užsienį. Dabar oro pašto laiškas į Lietuvą 1 uncijos svorio laišku (panaikintas 1/2 uncijos svoris) reikia 80 centų ženklo; į Kanadą — 60 centų; į Australiją — 80 centų. Papildomų uncijų kainos nurodomos pašto įstaigose. Taip pat pabrango knygų, laikraščių bei žurnalų siuntimas. Pabrango ir kitokių siuntų siuntimas JAV paštu. Naujos JAV pašto patarnavimų kainos gaunamos pašto įstaigose.

PRANEŠIMAS PLC NARIAMS

Pasaulio lietuvių centro taryba nutarė, kad kandidatus į PLC tarybą galima pristatyti iki 2001 m. sausio 21 d., sekmadienio, 12 val. iki to laiko kandidatų pavardės bus įrašytos į balsavimo lapelį.

Į PLC tarybą be Vytauto Germano, Alberto Glavinsko, Rūtos Pauperienės, Antano Razmos, jaunesn., Algio Rūgieniaus, jaunesn., Donato Sieliūno ir Violetos Strikienės, dar sutiko kandidatuoti Algis Janušas ir Laima Trinkūnienė.

Kandidatus galima siūlyti ir susirinkimo metu, tačiau jų pavardės reikės įrašyti balsavimo lapelyje.

PLC taryboje lieka: Rimas Griškelis, Juozas Kapačinskas, Povilas Kilius, Romas Kronas, Vytenis Lietuvninkas, Genė Rimkienė ir Vitalija Vaisaitienė.

Kęstutis Ječius,
valdybos pirmininkas

Skelbimai

• **Algis Širvaitis & Associates ieško lietuvių, mokančių anglų ir lietuvių kalbas.** Pageidaujamas kompiuterio ir bendro įstaigos darbo supratimas. Kandidatę išmoksime atlikti teisinės asistentės pareigas. Valandos pagal susitarimą. Įprasti apdraudimai ir t.t. mūsų apmokami. **Skambinti tel. 216-692-1222 arba rašykite adv. Algiui Širvaičiui, 880 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119.**

**ADVOKATAS
GINTARAS P. ČEPĖNAS**
6436 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos pagal susitarimą

**ADVOKATAS
Vytenis Lietuvninkas**
4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100.
Tel. 630-257-0200, Lemont, IL

**Advokatas
Jonas Gibaitis**
Civilinės ir
kriminalinės bylos
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. 773-776-8700
E-mail: Gibaitis@aol.com
Toll free 24 hr. 888-776-8743
Darbo val. nuo 9 v.r. iki 5 v.v.
Šeštad. 9 v.r. iki 1 v.p.p.

ZVAIGŽDUTĖ

[steigta Lietuvių Mokytojų Sąjungos Čikagos skyriaus

Redaguoja J. Plačas. Medžiagą siųsti: 3206 W. 65th Place, Chicago, IL 60629

Kalėdų rytas. Piešė dail. Paukštienė

KLAIPĖDOS KRAŠTO ATVADAVIMAS

Kiekvienais metais sausio mėn. 15 d. prisimenamas Klaipėdos prijungimas prie Lietuvos. Po I pasaulinio karo, vokiečiams pralaimėjus karą, alijantai iš vokiečių atėmė Klaipėdos kraštą ir pavedė valdyti prancūzams. Lietuviai patyrė, kad šį kraštą nori paimti lenkai, sukilimo būdu išvijo prancūzus ir iškovojo laisvę. Klaipėda, vienintelis lietuvių uostas, suklestėjo nepriklausomai Lietuvai valdant. Bolševikmečiu juo naudojosi rusai — komunistai. Dabar, Lietuvai atgavus laisvę ir nepriklausomybę, mažiau dėmesio skiriama mūsų pajūriui. Žiniasklaida praneša, kad mūsų laivai parduodami kitataučiams — užsieniečiams. Buvęs gausus žvejų laivynas dinga be žinios, o gal ir su žinia? Turėdami tokią neilgą jūros pakrantę ir tą pačią mažai vertinamą ir nebranginamą. Gaila!

Redaktorius

MINTYS PAGALVOJIMUI

Kai Michelangelo piešė savo nemirtinguosius paveikslus, jis prie savo kepurės buvo prisikabinęs lempą, kad apsisaugotų nuo savo paties šešėlio, kuris krisdamas ant kūrinio, galėjo sudaryti jam netikslų spalvų išpūdį.

Kiekvienas mes savo sieloje piešiame savo gyvenimo paveikslą, ir kaipgi svarbu ir prie savo kaktos — prie savo minties, ir prie savo širdies įtaisyti lempą dieviškos šviesos, kuri mus apsaugotų nuo žemės šešėlių ir išmokytų vaikščioti Viešpaties keliais.

Prel. dr. J. Prunskis

Mūsų laikų žmogus nuo religijos nutolsta ne dėl to, kad jis, svarstydamas savo protu, būtų priėjęs religijai priešingų įsitikinimų. Nieku būdu! Mūsų laikų žmogus pasidaro religijai svetimas dėl to, kad jis neturi laiko ar galimybės susitelkti, giliau pagalvoti, savo protu apsispręsti. Nuo religijos nutolę mūsų laikų žmonės — savo sielos gelmėse nieku būdu nėra netikintys. Tik dėl išviršinių atsitiktinių gyvenimo aplinkybių jie yra pasidarę religijos atžvilgiu indiferentiški, abejingi. Tokiais juos padarė mūsų modernaus gyvenimo aplinka. Taip teigia žymūs anglų sociologai B. S. Rowntree ir G. R. Lavers, išleidę mokslinį veikalą „English Life and Leisure“ — anglų gyvenimas ir laisvalaikis.

MŪSŲ SAVAITGALIAI

Po pamokų mama ir aš nuvažiuojame į parduotuvę ir nu-pirkome sofą. Aš važiuavau į

pokylį pas mamos ir tetos Danutės draugus į Brooms Island prie vandens. Ten susitinkau su močiute, teta Danute ir jos šeima. Taip pat su teta Aldona ir jos šeima. Buvo linksma. Visi buvome apsirengę Karibų salų drabužiais. Valgėme, šokome ir žaidėme. Buvo tolima kelionė, todėl grįžtant namo, automobilyje užmigau.

Sekmadienį žiūrėjau futbolo žaidimą, o vėliau važiuavau į Marley Station.

Katarina Slavikaitė

Savaitgaliais aš žaisčiau su savo laivu.

Simona Stankevičiūtė

Šeštadienį po pietų aš pažaisčiau su savo lietuviais draugais, o vakare truputį pasikaityčiau ir tada eitau miegoti. Sekmadienio rytą pažaisčiau tenisą su savo mamule ir broliuku. Tada mes eitume į Mišias. Po pietų eitume į gamtą. Vakare grįžčiau namo, pasikaityčiau ir eitau poilsio.

Viltis Meilutė

Baltimorės Karaliaus Mindaugo lit. m-los mokinės. („Mūsų metai“)

MOKINIO IŠPŪDŽIAI

Mūsų mokyklos pradinių klasių mokiniai ir mokytojos nusprendė surengti ekskursiją į Molėtų observatoriją. Diena buvo debesuota, pūtė lengvas vėjelis. Pro autobuso langus matėme gražius vaizdus: miškai su aukštais, liaunais beržais ir storuliais šimtmečiais ažuolais, savo šakomis dangų remiančiais. Grožėjomės ir ežerais su dailiomis pakrantėmis, apaugusiomis pušynėliais.

Molėtų observatorija pastatyta ant kalvos, ją supa miškai ir ežerai. Mokytojos padėjo mus į observatoriją. Viduje pasitiko vadovas. Jis parodė laiptus, kuriais reikėjo užlipti į viršuje esančią apžvalgos aikštelę. Iš ten atsiveria labai gražus gamtovaizdis! Užlipome dar aukščiau į kupolą, kuriame buvo teleskopas. Juo giedrią naktį galima stebėti zvaigždes. Mes jį apžiūrėjome. Laiptais leidomės žemyn, į salę, kurioje žiūrėjome vaizdajuostes apie zvaigždes. Matėme meteoritą, kuris buvo rastas žemėje.

Algimantas Kalinauskas,
Musninkų mokyklos
4 klasės mokinys

KALĖDOS LIETUVOJE

1992 metais aš praleidau Kalėdas Lietuvoje. Man tada buvo tik penkeri metai. Kad apraščiau šias Kalėdas, man reikėjo mano mamos prisiminimų. Ji man taip pasakojo:

Mes Kučių dieną grįžome iš Marijampolės, kur buvome ap-lankę gimines. Mano tėvas buvo atskridęs iš Philadelphia,

mes su juo kartu puošėme eglutę. Ši eglutė buvo papuošta pačių padarytais papuošalais. Mama nupirko keletą šiaudinių papuošalų iš senamiesčio. Kučių vakarą atvažiavo kele-tas svečių. Mes pradėjome Kučias su vaikais (Rasyte, Gintautu ir manim) įeidami į saloną su žvakėmis. Rasytė skambino pianinu, o aš su Gintautu išdalinome šventąją duoną. Kučių vakarienė buvo dvylikos patiekalų. Po vakarienės išdalinome kalėdines dovanas ir linksminomės.

Nors aš neprisimenu visų smulkmenų, bet kelis dalykus prisimenu. Kai svečiai atvažiavo, jie mums pasakė: „Mes nežinojome, kad jūs esate komunistai“. Negalėjome susigaudyti kodėl? Bet jie aiškino, kad zvaigždė eglutės viršūnėje yra komunistiška! Tą zvaigždę man ilgiausiai truko piešti ir iškirpti. Kalėdinė zvaigždė, prie kurios jie buvo pripratę, buvo ne penkiakampė. Aš prisimenu, kad buvo baltos Kalėdos. Mes neturėjome karšto vandens ir buvo labai sunku gauti maisto Kučių vakarienei. Bet geriausiai prisimenu, kad buvo labai smagios Kučios Lietuvoje.

Gaja Stirbytė,

Philadelphijos Vinco Krėvės
lit. m-los mokinė
„Vaikų aidai“

ŽEMĖS PUOTA

Žeri zvaigždės sidabrinės,
Krinta snaigės iš dangaus.
Laukiame dienos gimimo
Jėzaus mums visiems
brangaus.

Laukiame šventų Kalėdų,
Sidabrinės jos šviesos,
Norime ir vėl susėsti
Prie žvakelių šilumos.

Sveikinam visus, kas
gyvas,

Šita proga nuostabia!
Šoka ir zvaigždžių sietynas,
Žemėj didelė puota!

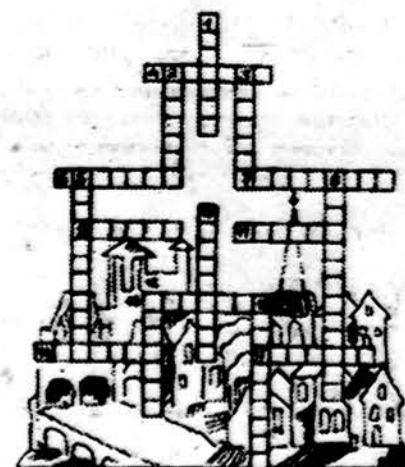
Violeta Pakalniškienė

GALVOSŪKIS NR. 56.

Brėžinėlis). Sujungę taškus sužinosite kas nupiešta. (5 t.)

GALVOSŪKIS NR. 57.

Į tuščius langelius įrašykite pasaulio valstybių sostines: 1. Malio sostinė. 2. Alžyro. 3. Lietuvos. 4. Nikaragvos. 5. Olandijos. 6. Naūrus. 7. Čilės.

8. Madagaskaro. 9. Albanijos. 10. Botsvanos. 11. Kolumbijos. 12. Gudijos. 13. Švedijos. 14. Sent Lūcijos. 15. Ukrainos 16. Komorų salų sostinė. Sudarė 9 kl. mokinė Gitana Žilytė iš Nerimdaičių, Telšių rajono.

GALVOSŪKIS NR. 58.

Kas buvo trys karaliai ir iš kur jie atvyko?

GALVOSŪKIS NR. 59. Žo-

džių reikšmė kinta. Ilgainiui blėsta arba visai išnyksta tas požymis, pagal kurį tas žodis buvo pavadintas. Pvz. tvartas — tverti. Ar tveria dabar tvartus? Baltiniai — baltas. Ar dabar visi baltiniai yra balti? Saldainis — saldus. Ar dabar visi saldainiai yra saldūs? Paieškokite žodyne daugiau panašių žodžių ir parašykite. (5 t.)

GALVOSŪKIS NR. 60. A.

Kurio ilgumo yra metai? B. Hitleriui nugalėjus Lenkiją, kiek lenkų karių gavo prieglobstį Lietuvoje? C. Kas turi didesnius smegenų „kalbos centrus“ — vyrai ar moterys? D. Ką reiškia žodis Eureka? E. Kuriais garsais apsieiškia ši gyvūnija: antis, arklys, asilas, avis, banginis, baublys, bimbaldas, bitė, blezdinga, dramblys. Už visus teisingus atsakymus skiriama 10 t., o už dalinius atsakymus — 5 t. Atsiuntė kun. dr. E. Gerulis.

GALVOSŪKIO NR. 36 AT-

SAKYMAS: Yra keturi evangelistai: Matas, Morkus, Lukas ir Jonas. Paprastai rašoma ne „Mato“ evangelija, bet pagal „Matą“ ir t.t. pagerbiant seniausią bažnytinę tradiciją, palikusią mums tokias evangelijų antraštes. Tėra viena Jėzaus Kristaus evangelija, užrašyta keturiais variantais pagal evangelistų vardus.

GALVOSŪKIO NR. 37 AT-

SAKYMAS: „Galva visą žmogų vedžioja“.

GALVOSŪKIO NR. 39 AT-

SAKYMAS: taškeliais pažymėtose vietose, turi būti šie (arba panašūs) žodžiai: Kalėdų, labai, visus, prašau, porą, elektrinį, draugas.

GALVOSŪKIO NR. 40 AT-

SAKYMAS: Iš apaštalų pirmasis kankinys, nužudytas už tikėjimą į Kristų, buvo Jokūbas, sūnus Zebedee. Jo motina Salomė ir Jėzaus motina Marija buvo seserys, todėl Jokūbas ir Jėzus buvo pusbroliai. Jėzus, prisikėlęs iš mirties, Jokūbui apsieiškė pirmajam (1 Kor 15:7). Jokūbą kardu nužudė Herodas Agrippa. 44 m. po Kr. Kitas Jokūbas (iš Alphaens) buvo nužudytas 62 m. po Kr. B. Geležinkelio bėgių plotis Europoje, Amerikoje, Australijoje ir Afrikoje, kaip ir Lietuvoje buvo 1435 milimetrai. Bet Rusijoje 1524 mm, Ispanijoje ir Portugalijoje 1767 mm (L.E. 7:101). C. Kunigų luomą įkūrė Dievas (Išėjimo 28:1+29:35). D. Jogaila sumokėjo Vilhelmui 200,000 florinų už perimtą jo žmoną ar „sužadėtinę“ Jadvygą. E. Europoje popierių pradėjo gaminti 1270 m. Italijos Montefano mieste.

LINKSMIAU

— Jeigu vėl suplėšysi kelnes, pamatysi, kas tau bus! — bara tėtis mažąjį sūnelį.
— Mama pasiūs naujas, — burbteli sūnelis.
— Ne naujas kelnes, o diržo gausi!
— Kam man tas diržas, jei kelnų neturėsiu.